

Tässä numerossa:

**Kesän riemua
lastenleirillä** sivu 23

**Naisenergiällä
kirkko kuntoon** sivu 19

**Miesenergiaa
hautausmaalla** sivu 17

KMR

Opettaja ja pappi

Isä **Markku Toivanen** on Tampereen uusi kirkkoherra. Hän toivottaa kaikki tervetulleiksi tapaamaan ja keskustelemaan. Mutta ennen kaikkea hän toivoo, että seurakuntalaiset tulisivat yhteisesti palvelemaan. Hän on vakuuttunut siitä, että yhteisen palvelemisen kautta löytyy myös yhteinen työnäky kirkon elämän syventämiseksi ja kehittämiseksi. Hänen työ kautensa alkaa kirkkovuoden alusta, syyskuun ensimmäisenä päivänä.

Isä Markku kertoo, että Tampereelle tulon tunnelmat ovat hyvin innostuneen odottavat. Tampere on hänelle osittain tuttu vajaan kolmenkymmenen vuoden takaa, jolloin hän oli opettajana Viialassa, silti paljon on tässä ajassa muuttunut.

Tampereelle muutosta hän huokaa, ettei ole koskaan lomalla tehnyt niin paljon töitä kuin nyt. Isä Markku ja maatiska Annikki ostivat omakotitalon Viialasta, jossa remontti ja muutto menevät vieläkin päällekkäin. – Aika hurjaa hommaa tuo muutto on kaiken kaikkiaan. Vieläkin siellä laatikoiden keskellä olem-

me, kirjoja yritetään saada hyllyyn ja sillä tavoin vakiinnuttaa tilannetta.

Kirkkoherran vaaleista hän mieteliäänä sanoo, ettei aivan tarkkaan tiedä, mitä vaalien alla täällä tapahtui. – Mutta ainakin se vastaanotto, minkä olen saanut, ja toisaalta saamani kannatusluemat antavat hyvän pohjan. Täällä tuntuu olevan halua yhteistyöhön.

Kun kirkkoherran virka julistettiin avoimeksi, isä Markku ei heti lähtenyt sitä hakemaan. Hän toteaa tähän, että piti luonnollisena isä Heikin valintaa. – Se näytti luonteelta, koska olen havainnut hänen kovasti tehneen töitä. Ajattelin,

Kirkon moraalinen automaatio

L ehdissä on kerrottu, että KP Helsingin metropoliitta Ambrosius täytti elokuun alkupuolella 60 vuotta. Syntymäpäiviin liittyvässä tiedotusvälineille toimitetussa haastattelussa (Uutispalvelu) hän muun muassa toteaa kirkostamme, että ”kirkko ei ole moraalialtomaatti, joka jakelee jokaiselle sopivia pikavastauksia oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta”. Hänen mukaansa sellainen ei olisi kannustavaa eikä hyödyllistä. Haastattelun mukaan Ambrosius katsoo, että kirkon vahvuus on se, ettei se ota kantaa kaiken maailman asioihin: ”Kirkon tehtävä on puolustaa ihmisyyttä ja pitää ihanteita esillä. Tehtävänä ei ole antaa mustavalkoisia ohjeita, miten kunkin tulee pyrkiä globaaleihin ja eurooppalaisiin arvoihin.”

Kirkon ei varmaankaan pidä aivan tässä mielessä toimia moraalisten kannanottojen automaattina. Toisaalta, kun olen pitkään tarkkaillut oman kirkkomme yhteiskunnallisia kannanilmaisuja, mitään erityistä ei todellakaan tule mieleeni. Takavuosilta ehkä muistan myöntävät puheet homoparien kotien siunaamisesta tai julkilausuman naisten luomurintojen puolesta. Muutoin kirkkomme johtotaso on määritellyt pakollisia kantojaan vain valtionhallinnon juokseviin tiedusteluihin, kuten uskonnonvapausmietintöön, kirkon verotusasioihin tai lainsäädännön uudistuskysymyksiin. Niinpä sen sanominen, ettei kirkko ole mikään moraalialtomaatti, kertookin ehkä oleellisimman siitä ongelmasta, minkä moraaliset kysymykset itse asiassa kirkkomme johdolla asettavat.

Teologisesti perusteltua olisi sanoa, että kirkon moraaliset kannanotot ovat seurausta Kristuksen tulemisesta ihmiseksi oman juutalaisen yhteisönsä keskelle. Tarkoitan, että jokaisen kirkon näkökannan tulee nousta kokemuksesta, joka kristillisellä teologialla on historiallisesta inkarnaatiosta ihmisten maailmassa. Tätä suhdetta kutsutaan *yhteisölliseksi moraaliksi*, uskontoon perustuvaksi yhteiskunnalliseksi lähestymistavaksi. Kirkon antamat uskonnolliset lausunnot tai moraaliset viestit ovat keskeinen osa tätä kirkon itseymmärrystä inkarnaation ja sosiaalisen todellisuuden välissä, sillä siinä kirkko toimii ikään kuin kahdessa maailmassa samaan aikaan. Siksi kirkko kertookin käsityksensä juuri sen todellisuuden mukaan, minkä inkarnaatio aiheutti inhimilliselle ajattelulle ja kokemukselle. Johdan tästä sen ajatuksen, että kirkon tulee toimia koko ajan suunnannäyttäjänä nimenomaan oman todellisuutensa mukaisissa kysymyksissä. Silloin voidaan sanoa, että tietty ”automaatin” rooli kuuluu kirkon julistustehtävään: kirkko julistaa yhteiskunnassa inkarnaation mukaista totuutta ihmiseksi tulleesta Jumalasta ja sen historiallisista ja moraalisiin vaikuttavista seurauksista. Tällöin on jatkuvasti tarjolla kirkon näkemys todellisuudesta, jota se edustaa, myös sen mukaisesta moraalista elämästä ja sitä ilmentävistä arvoista. Näiden näkemysten käyttöarvon selittäminen jonkinlaiseksi ongelmaksi vähentää sen todellisuuden uskottavuutta, jonka puolestapuhujaksi kirkko on aikoinaan syntynyt.

Moraalinen todellisuus on sitä, että me arvostavalla tavalla tunnemme kirkkomme julistuksen ja sanoman asioista, joiden keskellä me joka päivä ja hetkestä toiseen elämme. Tässä mielessä kirkko voi olla yhteiskunnallisten asioiden arvioimisen tulkki ihmisiin päin. Metropoliitan haastattelussa torjuttu ”automaatin” tehtävä siis ehkä sittenkin heijastuu kirkon olemuksesta. Sen kieltäminen saattaa merkitä, että kielletään jotakin oleellista jopa ihmisyydestä: kirkon julistama moraalit ei ole vain asioiden pohtimista hyvän ja pahan välillä, vaan se on ennen kaikkea moraalista oikean tekemistä. Jos kirkkomme moraaliset edellytykset koetaan ahdistaviksi, on selvää, että ahdistusta voidaan torjua käyttämällä nimitystä moraalialtomaatti. Mutta jos haluamme ulottaa moraalimme pohjan aina inkarnaation todellisuuteen asti, silloin vastaukset oikeasta moraalista tulee sijoittaa keskelle kirkon yhteiskunnallista pohdintaa. Aina ja jatkuvasti.

Kari M. Rantilä

ANALOGIN ILMESTYMINEN

Seuraava Analogi 5/05 ilmestyy **18.11.** Siihen toimitettava aineisto on jätettävä viimeistään **keskiviikkona 19. lokakuuta.**

- 1 Opettaja ja pappi
Kari M. Rantilä
- 2 PÄÄKIRJOITUS: Kirkon moraalinen automaatio
Kari M. Rantilä
- 3 Kirkkokalenteri / Radio/TV
- 3 Yhteisen ajanlaskun eturintamassa
Metropoliitta Ambrosius
- 5 KIRKKOMME ULKOSUHTEET:
Jumalanäidin ikoni Amerikassa
Arkkipiispa Leo
- 6 Sääntöuudistus Viron ortodoksisessa kirkossa. Osa I
Metropoliitta Johannes
- 7 Pyhä risti Uudessa testamentissa
Isä Ion Durac
- 8-13 TAMPERE / PORI**
- 8 Pappi – aina tavattavissa
Vt. kirkkoherra Heikki Honkamäki
- 12 Tampereen kuoro Kajaanin kirkkolaulupäivillä
Jenny Heinonen
- 14-19 TURKU**
- 14 Tulevaisuus – myönteinen yhteiselo, usko itseän ja toisiin ihmisiin
Kirkkoherra Petri Ratilainen
- 17 Polkupyörällä pyhiin. Prästön hauausmaataalkoot
Helinä Sirén-Reuhkala
- 18 Suuri paasto ja pääsiäinen esillä Turun antiikkimessuilla
Mikko Ylinen
- 18 Runoja
Laura Sirén
- 19 Rauman rukoushuone kunnostettiin naisenergialla
Katriina Vuorio
- 19 Synodi antoi uusia kokemuksia
Pentti Naumanen
- 20-24 HÄMEENLINNA**
- 20 Rakkautta ilman ehtoja
Kirkkoherra Markus Aroma
- 24 Diakoniasseura vieraili Hangossa
Aino Liljenbäck
- 24 Kyyröläläisten kotiseutumatka
Antonina Sosunov-Perälä
- 25 KORVAKUULOLTA:
Luovuutta Suomen kesässä
Timo Ruottinen
- 26 LUOSTARIPALSTA
Äiti Pelagia
Kirj. **nunna Ksenia**
- 27 Kirkon psalmien suomennos etenee
Kari M. Rantilä
- 27 Venäjäksi: Kärsivällisyys.
Kirjoittaja pappismunkki Mitrofan (Volkodav).
Toimittanut **isä Heikki Honkamäki**
- 28 Elämyksiä kristinoppileirillä

SYYSKUU

TO 1.9. Kirkkovuoden alku, luonnonsuojelupäivä

LA 3.9. **RADIO:** aamuhartaus, metropoliitta Panteleimon, Oulu

TO 8.9. Jumalan synnyttäjän neitsen Marian syntymä

SU 11.9. Pyhän ristin ylentämisen edellinen sunnuntai

RADIO: liturgia klo 11, Turku, Pyhän marttyyriksarinna Aleksandran kirkko

KE 14.9. Kunniallisen ja eläväksi tekevän ristin ylentäminen

TI 20.9. **RADIO:** iltahartaus, pastori Jyrki Penttonen, Helsinki

LA 24.9. **RADIO:** aamuhartaus, pastori Tuomas Järvelin, Joensuu

SU 25.9. /19. helluntain jälkeinen sunnuntai

RADIO: liturgia klo 11, Imatra, Pyhän Nikolaoksen kirkko

LOKAKUU

LA 1.10. Jumalan synnyttäjän suojelus

SU 9.10. /21. helluntain jälkeinen sunnuntai

RADIO: liturgia klo 11, Varkaus, Kristuksen taivaaseen-astumisen kirkko

LA 15.10. **RADIO:** aamuhartaus, rovasti Jarmo Hakkarainen, Joensuu

SU 16.10. Nikean VII ekumeenisen kirkolliskokouksen 350 isää

TI 18.10. **RADIO:** iltahartaus, arkkipiispa Andreas Larikka, Helsinki.

LA 22.10. Vainajien muistelupäivä. Dimitrin lauantai. Jumalan synnyttäjän juhla Kasanin ikonin kunniaksi.

SU 23.10. /23. helluntain jälkeinen sunnuntai. Apostoli Jaakob, Herran veli.

RADIO: liturgia klo 11, Joensuu, Ortodoksinen seminaari, Johannes Teologin kirkko

MARRASKUU

LA 5.11. Karjan pyhittäjänsien ja valistajien yhteinen juhla. Pyhäinpäivä.

SU 6.11. /25. helluntain jälkeinen sunnuntai

RADIO: liturgia klo 11, Oulu, Pyhän Kolminaisuuden katedraali

SU 13.11. /26. helluntain jälkeinen sunnuntai. Pyhä Johannes Krysostomos Konstantinopolilainen

TI 15.11. **RADIO:** iltahartaus, rovasti Raimo Huttu, Vantaa.

SU 20.11. Neitsen Marian temppelein tuomisen aatto.

RADIO: liturgia klo 11, Tampere, Pyhän Nikolaoksen kirkko

MA 21.11. Jumalan synnyttäjän Neitsen Marian temppelein tuominen

LA 26.11. **RADIO:** aamuhartaus, rovasti Veikko Purmonen, Helsinki

● **Radion ortodoksiset aamuhartaudet joka kolmas lauantai Yle Radio 1 klo 6.15. ja 7.50.**

● **Radion ortodoksiset iltahartaudet joka kuukauden kolmas tiistai Yle Radio 1 klo 18.50.**

● **PISARA – ajatus uskosta: joka perjantai TV2 klo 18.30 ja uusinta vaihtuvina aikoina maanantaisin.**

Yhteisen ajanlaskun eturintamassa

Kirkkokunnan piirissä on viime aikoina käyty keskustelua ajanlaskukysymyksestä. Siihen liittyen on tärkeää muistaa seuraava.

Kirkkomme haasteisiin kuului jo 1920-luvulla ajanlaskukysymys, siirtymisen vanhasta luvusta eli *julianisesta* kalenterista uuteen lukuun eli *gregoriaaniseen* kalenteriin. Silloiset päättäjät olivat havainneet, kuinka kolmentoista vuorokauden ajanlaskuero kirkon ja yhteiskunnan elämässä aiheutti monia hankaluuksia. Tärkeää oli, ettei kirkko eristäytynyt vaan saattoi elää dynaamisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän todellisuuden kanssa.

Silloin asia oli esillä useissa muissakin ortodoksisissa kirkoissa. Erityisesti Venäjän **patriarkka Tiihon** ja ekumeeninen **patriarkka Meletios IV** ymmärsivät, että voidakseen antaa aidon todistuksen uskostaan tuli ortodoksisen kirkon korjata kalenteriaan parhaan teologisen, kanonisen ja tähtitieteellisen asiantuntemuksen mukaisesti.

Ortodoksisissa kirkossa kunnioitamme Nikean kirkolliskokouksen vuonna 325 ilmaisemaa periaatetta. Sen mukaan pääsiäistä tulee viettää *kevätpäiväntasausten jälkeisen täydenkuun jälkeisenä sunnuntaina*. Tämän peruseriaatteen pohjalta tehtyjen laskelmien eli pääsiäistäulukoiden korjaamisen tarve on tunnustettu jo pitkään yleisortodoksisissa ja ekumeenisissa yhteyksissä.

Sekakalenteri hyvä kompromissi

Nykyisin ortodoksiset kirkot pääsääntöisesti viettävät pääsiäistä ja siihen liittyviä liikkuvia juhlia edelleenkin vanhan ajanlaskun mukaan, mutta muilta osin monet ortodoksiset kirkot käyttävät uutta ajanlaskua. Tämä niin sanottu sekakalenteri on oikeansuuntainen kompromissi. Siinä vanhan kalenterin virheellisyys on tunnustettu. Pääsiäisen vieton ajankohdan osalta ei kuitenkaan ole uskallettu tehdä tarvittavaa korjausta tähtitieteellisen ja niin sanotun kirkollisen kevätpäiväntasausta seuraavan täydenkuun osalta. Pääsiäisen ajankohdan määräävien pääsiäistäulukoiden laatijat tekivät aikanaan virheen määrittelyssään kevätpäiväntasausten kiinteäksi ajankohdaksi 21. maaliskuuta kevätpäiväntasausten sijoituttua tälle päivälle Aleksandriassa vuonna 325.

Erlaisia kalentereita käytössä

Eri kalentereitten käyttö on kristikunnassa olemassa oleva tosiasia. Kalenterikysymys ei ole varsinaisesti uskonopillinen kysymys vaan lähinnä kirkkojärjestyksen kysymys. Varhaiskirkon aikanakin oli käytössä eri kalentereita, jotka perustuivat juutalaiseen ajanlaskuun.

Kirkkojen maailmanneuvoston ja Lähi-idän kirkkojen neuvoston neuvottelussa Aleppossa vuonna 1997 todettiin suuri tarve löytää yhteinen pääsiäisen vieton ajankohta erityisesti kristittyjen yhteisen todistuksen ja ykseyden tavoitteen takia. Tarve oli ilmaistu jo Konstantinopolin patriarkaatin vuoden 1920 kiertokirjeessä ja vuoden 1923 yleisortodoksiselle kokoukselle osoitetussa aloitteessa. Uudelleen kysymys pääsiäisen vieton yhteisestä ajankohdasta on noussut esille pyhän ja suuren synodin valmisteluprosessissa vuodesta 1961 alkaen.

Aleppon neuvottelussa laadittu ehdotus on uskollinen Nikean vuoden 325 päätöksille, koska sen lähtökohtana on tähtitieteellisesti tarkoin laskettu kevätpäiväntasausta sekä samoin laskettu täydenkuun hetki. Se ottaa huomioon myös Nikean kirkolliskokouksen juutalaisen ja kristittyjen pääsiäisen päällekkäisyyden välttämistä koskevat suositukset.

Ehdotuksen hyväksyminen merkitsisi muutosta pääsiäisen vanhaan laskutapaan. Seuraavat seikat ovat siinä tärkeitä:

a. Uskollisuus Nikean päätöksille pääsiäisen ajankohdan laskemisessa tar-

että isä Heikki hakee virkaan ja seurakuntalaiset hänet siihen valitsevat. Vasta myöhemmin paljastui, että näin ei siten kaikki sujunutkaan.

Hänen myönteiseen päätökseensä vaikutti myös mahdollisuus toiseen työkauteen uudella paikkakunnalla. Hän uskoo voivansa vielä antaa parhaimman intonsa ja kapasiteettinsa työhön.

Monivuotinen opettajankokemus

Isä Markku on toiminut 18 vuotta eri luokka- ja kouluasteilla opetustyössä ja siitä viitisentoista vuotta aikuisopetuksen piirissä. Jossakin vaiheessa kuitenkin teologia alkoi kiinnostaa. – Perheen kanssa muutimme 1986 Ouluun. Siellä menin mukaan seurakuntaan, ja niin tämä asia alkoi vähitellen kypsyä. Anoin Kuo-

Isä Markku uuden työtehtävänsä kynnyksellä.

KMR

pion pappiseminaarilta oikeutta suorittaa teologian opintoja yksityisesti tenttien. Kun pappiseminaari siirtyi Joensuuhun, muutimme mekin 1988 Liperiin Taipaleen seurakunnan alueelle. Opiskelu-oikeuteni siirtyivät nekin Joensuuhun, ja niin vähitellen suoritin aina muutaman tentin vuodessa. Minut vihittiin diakoniksi Taipaleelle, ja työn ohella toimin diakonina ja silloin tällöin opiskelin.

Hän oli taideaineiden opettaja Liperin kansalaisopistossa aina 1990-luvun suureen lamaan ja virkojen lakkauttamiseen asti. Ratkaisut oli silloin tehtävä. Hän jäi päätoimiseksi opiskelijaksi ja suoritti parissa vuodessa teologian masterin tutkinnon. Vuonna 1996 hän sai Mikkelin kirkkoherran viran.

Hengellisen elämän syventämiseksi

Pappina isä Markku haluaa syventää hengellistä elämää. Papin ohje työssään on

jatkuvasti noudattaa Kristuksen lähetyksensä, jossa hän sanoi ”kastakaa ja opet- takaa”.

– Jos ajattelen tätä seurakuntalaisen kannalta, niin hänen tulee elää kastetun elämää ja suostua opetettavaksi ja oppimaan. Papin tehtävä on tuoda jatkuvasti esiin se, miltä pohjalta rakennamme maailmaa. On kysyttävä ja annettava vastaus siihen, mitä on kastettuna eläminen, miten se toteutuu. Siinä mielessä on tärkeää pitää esillä jatkuvasti opetusta ja hengellisen elämän ja sen pohtimisen peruskysymyksiä. Itsekin välillä havahdun siihen, että joudun taas palaamaan perusasioihin.

Isä Markku ei halua nimetä mitään hengellisiä suosikkiaiheita. Kuitenkin liturgiassa luettavat sunnuntaipäivien evankeliumitekstit ovat hänen mielestään opetuksellisesti hyvin vahvoja.

– Oikeastaan kaikki siinä nousevat aiheet ovat itselleni jatkuvasti tutkimisen alla, ja niistä riittää opetettavaa valtavasti.

Papin ja luottamushenkilön rukouselämä

Isä Markulle rukous on sydämen hengittämistä. – Jos lopetamme keuhkoilla hengittämisen, niin hyvin pian tulee kuolema. Ja jos meidän sydämemme lopettaa hengittämisen, niin se pian kylmenee ja näkyy meidän teoissamme. Rukous on ikään kuin perusasia, joka pitää ihmisen kiinni hengellisessä elämässä. Meidän tulisi jaksaa rukoilla, oli rukoussääntömme miten pieni tahansa. Olisi hyvä, että voisimme sen kuitenkin täyttää ja palata siihen aina uudestaan. Ja jos sen välillä laiminlyömme, niin siitä voi jälleen nousta.

Hän pitää myös tärkeänä, että luot-

tamustehtävissä palvelevat osallistuvat kirkon liturgisen elämän rytmiin. Voikin kysyä, herättääkö tämä ajatus jännitteitä demokratian ja hengellisyyden välillä.

– Jotta voisi tehdä yhteisön kannalta mielekkäitä päätöksiä, niin pitää tuntea yhteisö sisältä päin mahdollisimman hyvin. Tämä edellyttää seurakunnan perustyöskentelyn tuntemista, liturgisen ja hengellisen elämän, rukouksen, kilvoituksen tuntemista. Tämä antaa valmiuksia nähdä luottamustehtävä muunakin kuin euroina ja investointeina ja kilpailulainsäädännön täyttämisenä. On myös helpompi kohdentaa ja priorisoida asioita, kun luottamushenkilö itse näkee, mikä merkitys hänen päätöksillään on koko yhteisön hengellisen elämän edistämässä.

Maahanmuuttajat – ongelma ja mahdollisuus

Isä Markulla on selvä näkemys maahanmuuttajakysymyksen hoitamisesta.

– Maahanmuuttajien parissa työskentelevät voisivat muodostaa työryhmän, joka koordinoi tätä yhteistyötä ja kontakteja heidän kanssaan. Siinä tulee olla myös maahanmuuttajatyötä tekevä pappi mukana. Työryhmän tulee etsiä tapoja, joilla maahanmuuttajia lähestytään, ja toisaalta tällaisessa työryhmässä voi olla ihmisiä, jotka tuntevat arkielämässään ulkomaalaisia ja ovat heidän kanssaan tekemisissä. Heidän kauttaan saadaan viestitettyä, mitä toimintaa seurakunnassa on tarjolla. Silloin yhteydenotot eivät kohdistu niinkään ylhäältäpäin tähän maahanmuuttajaryhmään vaan tänne muutaneiden seurakuntalaisten kautta. Maahanmuuttajien ydinjoukko, joka tuntee täällä kirkon elämää, voisi muodostaa tällaisen linkin.

Isä Markulle ortodoksinen identiteetti on selvä, se antaa hyvän lähtökohdan maailman kovan todellisuuden keskellä. – Meidän tulee rohkeasti olla sitä, mitä me itse olemme, tuntea se ja hyvällä itsetunnolla kohdata myös vieraita kulttuureja, niitä pelkäämättä. Tällainen luonteva kohtaaminen voi sitten myös rakentaa luottamuksellisen suhteen kirkkoon, ilman että me kilpailemme keskenämme tai rakennamme vääranlaisia raja-aitoja. Me kuitenkin elämme maailmassa, jossa pakosti joudumme kohtaamaan ihmisiä toisista etnisistä, uskonnollisista tai kansallisista ryhmistä. Ja meidän tehtävämme kirkkona on pyrkiä estämään tällaisten konfliktien syntyminen. ■

Jumalanäidin ikoni Amerikassa

Aamun Koitto kertoi syyskuun ensimmäisessä numerossaan vuonna 1970 **arkkipiispa Paavalin** palanneen Suomeen 14.8. Yhdysvaltoihin tekemältään kaksi viikkoiselta matkalta. Alaskassa hän oli osallistunut elokuun 9. päivänä mantereen lähetystyön aloittajan **Hermanin** kano-

nisaatioon eli pyhäksi julistamisen juhlaan.

Artikkelissa kerrotaan, kuinka veli Herman (1755-1837) lähti Valamon luostarista vuonna 1793 Alaskaan, joka kuului silloin Venäjälle. Hän asui erakkona pienellä saarella lähellä Kodiakia aina kuolemaansa saakka. Hänen aloittamansa lähetystyön seurauksena alueelle syntyi voimakas ortodoksinen elämä.

Paavalin matka jäi minullekin mieleen voimakkaana kokemuksena, vaikka olin tuolloin nuori pappiseminaarilainen enkä suinkaan matkalla mukana. Koin selvästi, kuinka tärkeä tuo matka oli arkkipiispalle. Lehden kansikuvassa hän on pienessä veneessä Kuusisaaren (Spruce Island) rannassa, saarella, jolla pyhä Herman kilvoitteli. Toisessa kuvassa Alaskan silloinen piispa **Theodosius** kantaa hopeisessa lippaassa lähetysaarnajamunkki Hermanin reliikkejä Uuden Valamon luostaria varten.

Nyt 35 vuotta myöhemmin vierailin suomalaisen pyhiinvaeltajajoukon kanssa pyhittäjä Hermanin alaskalaisissa maisemissa. Tällä kertaa toimimme reliikin vastaavanlaisessa hopeisessa rasiassa Lintulan luostarille. Myös eräitä vuosia sitten toin pyhänjäännöksen Espoon Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkkoon.

En voi tässä edes yrittää kuvata matkamme henkilökohtaista vaikuttavuutta. Se on ainutkertainen koko elämän mittakaavan kysymys. Erityisen lisämerkityksen pyhiinvaelluksellemme toi valamolaisen Jumalanäidin ikonin mukana olo. Pyhyden kosketus oli moniulotteisesti koettavissa. Se näkyi niissä sadoissa ja taas sadoissa ihmisissä, jotka polvistuivat kunnioittamaan ikonia. Niin kuin pyhittäjä Hermanin muisto elää Alaskassa ja koko Amerikassa, se elää meilläkin. Ja siellä elää kauan tuon kunnioitetun ja ihmeitä tekevän Jumalanäidin ikonin muisto. Ikoni jätti nyt ensimmäisen kerran historiassaan hetkeksi luostarinsa viedäkseen siunauksensa Amerikan pyhyttä kunnioittavalle kansalle ja ottaakseen vastaan tuolla asuvien ihmisten Jumalanäidille osoittamat rukoushuokaukset.

Pyhittäjä Hermanin ja hänen kanssansa kilvoitteliden uskon kuuliaisuus johti heidät pois turvallisista luostarioloista Alaskan alkuperäiskansojen keskuuteen. Kirkkomme kutsumus on tänäänkin kaiken muun ohella lähetyksäkyn täyttämässä. Uskoa, rakkautta ja suurta armoa saamme rukoilla elämäämme ja työhömmä Jumalalta myös hänen pyhiensä voimaan turvaten.

Siunaten
arkkipiispa Leo

Jatkoa sivulta 3

koittaa myös uskollisuutta astronomialle, siis kevätpäiväntasauksen ja täydenkuun huomioon ottamista silloin, kun ne tosiasiallisesti ovat.

b. Uskollisuus Nikean kirkolliskokoukselle ei tarkoita, että pääsiäisen täytyy olla juutalaisten pääsiäisen jälkeen, sillä isät kielsivät viettämästä pääsiäistä juutalaisten kanssa. Tarkoituksena oli välttää juutalaisen pääsiäisen ajanlaskutavan käyttö kristillisessä kirkossa, koska Nikean isät pitivät sitä epätarkkana.

c. Kristillisen pääsiäisen ymmärtäminen vanhan juutalaisen pääsiäisen

(*pesah*) täyttymyksenä, sattuupa se sitten ennen sitä tai sen jälkeen.

Ei päätä pensaaseen

Nykyisessä kristikunnassa ei liene tarvetta kaivata vatikaanimaista tai edes bysanttilaista keskittynyttä hallintoa. Ajankohdasta käytävässä keskustelussa kysytään usein, tulisiko meidän palata yhteen tiettyyn kalenteriin. Kuitenkin ortodoksisen kirkkojen elämän todellisuudessa on useita kalentereita: vanha ja uusi kalenteri sekä laajimmalle levinnyt sekakalenteri. Tämän todellisuuden kanssa voidaan elää niin kauan kuin se palvelee kirkon missiota, palvelutehtävää, maailmassa.

Ajan pyhittämisen näkökulmasta ortodoksiselle ajattelulle on vierasta elää eri todellisuudessa ympäröivän maailman kanssa. Täällä Suomessa on enemmistön kanssa samaan aikaan vietetystä pääsiäisestä tullut yleinen kansallinen juhla. Olemme voineet antaa todistuksen valoisasta ortodoksisesta ylösnousemususkosta koko Suomen kansalle. Suomen oloissa näin ollen paluu vanhaan kalenteriin olisi pään panemista pensaaseen. Ortodoksisena paikalliskirkkona olemme eturintamassa tavoittelemassa kristikunnan yhteistä ajanlaskua ja pääsiäisen ajankohdan määrittelyä.

Helsingin metropoliitta
Ambrosius

Sääntöuudistus Viron ortodoksisessa kirkossa

KP metropoliitta Johannes toimi arkkipiispana ollessaan ahkerasti myös Viron ortodoksisen kirkon hyväksi. Seuraavassa hän kertoo sikäläisen kirkon lainsäädäntötyön etenemisestä ja tavoitteista.

Kun Viron ortodoksinen kirkko aikoinaan Viron itsenäistyttyä samanaikaisesti Suomen ortodoksisen kirkon kanssa tuli Ekumeenisen patriarkaatin alaiseksi autonomiseksi kirkoksi, laadittiin sille Virossa säännöt, jotka erittäin suuressa määrin poikkesivat kanonisesta perinteestä. Kun **metropoliitta Stefanos** 1999 tuli Viron kirkon esipaimeneksi, oli kyseisten sääntöjen uudistaminen ja korjaaminen perinteen mukaisiksi eräs hänen perustavoitteistaan. Asiaa valmisteltiin pitkään ja varsin perusteellisesti mm. siten, että kun työryhmän laatima ehdotus uusiksi säännöiksi valmistui, se lähetettiin kaikkiin seurakuntiin paikallista tutustumista ja keskustelua varten. Viimeistelyn jälkeen se myös sai Ekumeenisen patriarkaatin hyväksymän kannanoton joittenkin tarkistusten jälkeen.

Lokakuussa 2003 kokoontui siten Tallinnassa kirkolliskokous käsittelemään sääntökysymystä. Hyvän valmistelujärjestyksen ansiosta asian käsittely saatiin hoidetuksi yhtenä päivänä ja ilman merkittäviä erimie-

lisyyksiä. Kokouksessa oli hieman ylisata jäsentä, joitten ylivoimainen enemmistö hyväksyi säännöt aivan pienin muutoksin. Kielteisiä ääniä oli vain kolme. Kokouksen jälkeen on säännöistä ollut vielä tietty keskustelu viranomaisien kanssa. Seuraava selonteko perustuu sääntöihin sellaisina, kuin ne mainitussa kirkolliskokouksessa hyväksyttiin vuonna 2003.

Kolme hiippakuntaa

Heti sääntöjen alussa todetaan, että Viron ortodoksinen kirkko on autonominen kirkko Ekumeenisen patriarkaatin 7.7.1923 antaman *tomoksen* mukaisesti ja että sillä on kanoninen yhteytensä Ekumeeniseen patriarkattiin, jonka kautta se on yhteydessä maailman kaikkiin muihin ortodoksiin kirkkoihin. Sääntöjen yleisessä osassa luetellaan kaikki kirkon opetuksen perustat: Raamattu, pyhä traditio, ortodoksisen kirkon perusopit, apostolien kaanonit, ortodoksisen kirkon ekumeeniset ja paikalliset synodit sekä kirkkoisät.

Kirkon hallinnollisesta rakenteesta puhuttaessa säännöt edellyttävät vähintään kolmea hiippakuntaa, joista Tallinnan hiippakunta on arkkihiippakunta (todettakoon, että kirkko sääntöjen hyväksymisen jälkeen on todella jaettu kolmeen hiippakuntaan, vaikkei toistaiseksi vielä ole muita piispoja metropoliitan ohella).

Kirkon hallintoeliminä mainitaan seuraavat: metropoliitta, piispainsynodi, yleiskokous (kirkolliskokous), kirkollishallitus, kirkolliset oikeusistuimet ja tilintarkastajat.

Metropoliitan valinta ja tehtävät

Paikallisesti toimitettu metropoliitan

valinta tarvitsee Ekumeenisen patriarkaatin Pyhän synodin vahvistuksen, ja sama taho hoitaa myös metropoliitan virkaanasettamisen. Metropoliitan lukuisista tehtävistä mainitsemme tässä vain muutamia. Hän edustaa kirkkoa suhteessa valtioon, muihin kirkkokuntiin sekä kansallisiin ja kansainvälisiin maallisiin ja kirkollisiin järjestöihin. Hän ottaa vastaan pyhän myrran Ekumeenisesta patriarkaattista ja jakaa sen hiippakuntiin ja seurakuntiin. Metropoliitta kutsuu koolle piispainsynodin ja yleiskokouksen sekä kirkollishallituksen kokoukset. Näissä kaikissa hän myös toimii puheenjohtajana. Metropoliitan päätökset piispainsynodin esimiehenä ovat lopulliset.

Piispainsynodi

Myös piispainsynodin oikeuksista ja velvollisuuksista on useita säädöksiä. Se vastaa kirkon opetuksesta ortodoksisessa hengessä ja edistää kirkon ykseyttä. Se myös vastaa sielunhoitotyön, liturgisen elämän, diakonian, julkaisutoiminnan ja kirkollisen kasvatuksen yleisperiaatteista. Piispainkokous laatii luettelon piispakandidaateista, joista seurakunnat tekevät sille ehdotuksia. Samaten se laatii ja vahvistaa luettelon henkilöistä, jotka ovat soveliaita vihittäviksi piispan, papin tai diakonin virkaan. Ellei Viron kirkolle ole piispan vihkimiseen tarvittavaa määrää piispoja, se voi Ekumeenisen patriarkaatin luvalla kutsua muualta tarvittavan määrän piispoja. ■

Artikkelin toinen osa
julkaistaan seuraavassa
numerossa.

Pyhä risti Uudessa testamentissa

Kristinuskon keskiössä on Jumalan Pojan risti, jolle hänet ristiinnaulittiin maailman pelastukseksi. Kidutusvälineestä tuli kunnioituksen kohde, jonka kautta Jumala teki sovinnon maailman kanssa, ja meille annettiin mahdollisuus sielun pelastukseen.

Meidän kristittyjen pyhä kirja on Raamattu. Me ohjaamme elämäämme pyhän Raamatun opetusten mukaan, mutta erityisesti Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen opetusten mukaan, jotka on koottu Uuteen testamenttiin. Nämä taivaalliset opetukset ovat jumalallinen ilmoitus, joka annettiin ihmisille kauan sitten.

Uusi testamentti sisältää opetuksia kaikkia meidän hengellisiä tarpeitamme varten, ja ne saavat meidät ymmärtämään paremmin maanpäällisen elämämme tarkoituksen. Maailman loppuun asti meidän elämämme on kulkua ristin varjossa. Sen takia risti on erityisen kunnioituksen kohde, koska tämän merkin kautta Jumala *“teki sovinnon ja hänen [Poikansa] ristinsä verellä vahvisti rauhan kaiken kanssa”* (Kol. 1:20) ja antoi anteeksi ihmiskunnalle.

Ristin olemukset

Uusi testamentti esittää meille pyhän ristin eri *hypostaaseina*. Voidaan sanoa, että ristille annetaan kaksi merkitystä: toinen on aineellinen ja toinen hengellinen. Aineellisesti eli esi-
neenä risti on ristiinnaulitsemisen väline: *“Matkalla he kohtasivat Simonin kyreneläisen miehen ja pakottivat hänet kantamaan Jeesuksen ristiä.”* (Matt. 27:32) Näin risti näyttäytyy myös ristiinnaulitsemisen hetkellä: *“Pelasta nyt itsesi, jos kerran olet Jumalan Poika. Tule alas ristiltä!”* (Matt. 27:40); tai: *“Onhan hän Israelin kuningas, tulkoon nyt ristiltä alas!”* (Matt. 27:42). Tässä risti on Herran surmaamisen väline. Tässä samassa merkityksessä risti näyttäytyy meille Vapahtajan kärsimyskerto-

muksessa silloin, kun kuvaillaan hänen uhrautumisen järjestyviä hetkiä.

Uusi testamentti muistuttaa ristiä kärsimyksen hetkinä. Ristin kantaminen: *“Kantaen itse ristiään hän kulki kaupungin ulkopuolelle paikkaan, jota kutsutaan Pääkallontai-
kaksi, heprean kielellä Golgata.”* (Joh. 19:17) Edelleen Jeesuksen Kristuksen syyttäminen: *“Pilatus oli kirjoittanut taulun, joka kiinnitettiin ristiin. Siinä oli sanat: Jeesus Nasaretiläinen, juutalaisten kuningas.”* (Joh. 19:19) Meille on evankeliumeissa kerrottu ristiinnaulitsemisen hetkestä (Joh. 19:25) ja hautaan laske-
misesta (Ap.t. 13:29). Silloin myös kuvaillaan ristin aineellista muotoa.

Hengellinen merkitys

Hengellisessä merkityksessä risti on esillä Uudessa testamentissa monta kertaa ja eri yhteyksissä. Tiedämme, että ensimmäisten ihmisten syntiinlankeemuksen jälkeen Jumalan käskyn rikkomisen takia Luojamme rakkaudesta lupasi meille Lunastajan. Näin ymmärrettynä Messias oli ensimmäisen synnin ja kaikkien muiden syntien Lunastaja. Näiden syntien takia hän *“kärsi ristillä kärsimykset”* (Hepr. 2:2) ja alensi itsensä *“ja oli kuuliainen kuolemaan asti, ristin kuolemaan asti.”* (Fil. 2:8)

Hengellisessä merkityksessä risti näyttäytyy Kristuksen seuraamisessa, sillä seuraamalla Vapahtajaa seuraamme hänen askeliaan, hänen opetuksiin, Golgataa kohti kulkevaa tietä, joka päättyy ristiinnaulitsemiseen. Tässä yhteydessä meille kristityille ovat tärkeitä Vapahtajan sanat, kun hän eri yhteyksissä vahvistaa tämän

ristin hengellisen merkityksen.

Kristuksen seuraaminen tarkoittaa ristin kantamista niin kuin Vapahtaja kehottaa: *“Joka ei ota ristiään ja seuraa minua, se ei kelpaa minulle.”* (Matt. 10:38) Risti tarkoittaa Kristuksen seuraamista ja samalla myös itsensä varjelemista (Matt. 16:24; Mark. 8:34; Luuk. 9:23), taas: *“joka ei kannata ristiään ja kulje minun jäljessäni, ei voi olla minun opetuslapseni.”* (Luuk. 14:27)

Me olemme jumalallisen luomistyön kruunu. Meillä on hengellinen ja ruumiillinen elämä, ja ne liittyvät yhteen samalla tavalla kuin ristin kaksi merkitystä, aineellinen ja hengellinen, liittyvät yhteen. Tämä osoittaa meille pelastuksen merkin tarkoituksen meidän elämässämme.

Sovituksen merkki

Jumalan Pojan tuleminen maan päälle oli Luojan ja hänen luomistyönsä sovittamista eli sovinto ihmisen kanssa, joka oli synnin alla. Tapa, jolla Jumala teki tämän sovinnon, oli se, että hän *“ristillä kuollessaan teki näin lopun vihollisuudesta.”* (Fil. 2:16) Tämä sovinto Jumalan ja ihmisten välillä ristin kautta saa myös anteeksiantamisen ja rangaistuksen poistamisen merkityksen. Rangaistus oli määrätty ensimmäisille ihmisille, mutta Vapahtaja *“kumosi meitä rasittavan velkakirjan kaikkine määräyksineen ja teki mitättömäksi nautitsemalla sen ristiin.”* (Kol. 2:14) Risti kertoo koko Jeesuksen Kristuksen elämän, koska hän *“itse, omassa ruumiissaan, kantoi meidän syntimme ristin puulle, jotta me kuolisimme pois synneistä ja eläisimme vanhurskautelle. Hänen haavansa ovat meidät parantaneet.”* (1. Piet. 2:24)

Ristin voitto

Aikojen kuluessa risti on tullut voiton merkiksi meille, jotka kutsumme itseämme kristityiksi eli Kristuksen omiksi. Emme voi erottaa Kristusta ristiksestä, koska silloin erottaisimme hänet ristiinnaulitsemisesta. Seuraamme joka hetki elämässämme Herran elämää ja ristiä, sillä pyhä apostoli Paavali sanoo: *“En halunnut tietää teidän luonanne mistään muusta kuin Jeesuksesta Kristuksesta, en muusta kuin ristiinnaulitusta Kristuksesta.”* (1. Kor. 2:2)

Pappi – aina tavattavissa

Meitä pappeja yritetään tavoittaa puhelimesta – ja usein! Mutta kuinka monesti käykään niin, ettei pappi aina pääse vastaamaan puhelimeen. Joka kerran jumalanpalveluksen, kirkollisen toimituksen tai keskustelun jälkeen puhelimeni näyttö kertoo useista soittotyksistä ja vastaajaan jätetyistä viesteistä.

Pappi sulkee aina kännykkänsä silloin, kun hän toimittaa jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia. Olen itse pitänyt tapanani sulkea kännykän myös silloin, kun luonani on

keskustelemassa joku tai silloin, kun olen vaikkapa kastejuhlassa, muistotilaisuudessa tai kokouksessa.

Olen ajatellut, että on kohteliaampaa keskittyä tuolloin itse aiheeseen. Jos vastaisin puheluihin, joutuisin kuitenkin toteamaan soittajalle, että olen nyt estynyt puhumasta ja että minulla ei ole nyt käsilläni tarpeellisia muistiinpanovälineitä tai kalenturia.

Pappiin otetaan yleensä yhteyttä elämän käännekohtissa: syntymän, naimisiinmenon ja kodin perustamisen, henkilökohtaisten kysymysten, sairauden tai kuolemantapauksen yhteydessä.

Joskus esimerkiksi hautauksesta sovittaessa huolestunut omainen haluaisi heti välittömän kontaktin pappiin. Ja kun pappi – toista seurakuntalaista palvellessaan – ei pystykään vastaamaan ensimmäiseen soittoyritykseen, saatetaan se käsittää välinpitämättömyydeksi.

Herkässä tilassa ihminen kokee saamansa vastauksen joskus hyvinkin tunteenomaisesti. Papin mykkä puhelin saatetaan tulkita jopa tyyliin: ”Sen kerran, kun olisin kirkkoa tarvinnut, niin eipä ehtinyt pappi vastaamaan...”

Omasta puolestani voin kylläkin todeta, että kaikkiin puheluihin kiireisen vähäsanaisesti vastaava virkamies saattaa kuulostaa tylymmältä kuin pappi, joka vastaa puhelimeen silloin, kun hänellä on riittävästi aikaa ja mahdollisuus keskustella soittajan kanssa.

Voin todeta ainakin omalta kohdaltani, ettei papilta yleensä tarvitse kysyä: ”Pystytkö puhumaan?” ”Soitinko huonoon aikaan?” tai: ”Oletko pahassa paikassa?”

Me papit pyrimme aina vastaamaan puhelimeen, kun vain voimme. Puhelinvastaajakin on tarkoitettu soittajaa varten: siihen voi sanella kuka soittaa, mikä on asia ja toivooko hän papin soittavan takaisin. Myös tekstiviestejä voi papille lähettää; henkilökohtaisia asioita ei kuitenkaan pidä vuodattaa näyttörüutuun. Yöaika toivotaan niinikään rauhoitettavan hätätapauksia varten.

Toivomme myös, että saamme riittävästi aikaa vastata soittopyyntöihin. Ja jos ei ensimmäisellä yrittämällä saa yhteyttä, kannattaa soittaa rohkeasti uudelleen!

Isä **Heikki Honkamäki**

Jatkoa sivulta 7

Ihmisen Pojan merkki

Näin siis risti on kristityn elämän keskeinen osa aina maailman loppuun asti. Mutta risti on myös Ihmisen Pojan merkki toisessa tulemisessa, kun hän tulee syntiemme oikeana tuomarina: *”Silloin taivaalle ilmestyy Ihmisen Pojan merkki. Kaikki maan sukunnat puhkeavat valituksiin, kun näkevät Ihmisen Pojan tulevan taivaan pilvien päällä suuressa voimassaan ja kirkkaudessaan.”* (Matt. 24:30). Näin Herran risti ei ole vain kahden testamentin raja, vaan myös tämän kuluva ja iankaikkisen elämän raja. Tämän ajan päättyessä Jumalan Poika tulee uudestaan maan päälle, ja risti johtaa iankaikkisuuteen.

Risti on Jumalan kunnioittamista

Nämä ovat merkitykset, jotka ristillä

on Uudessa testamentissa, molemmat ovat yhtä tärkeitä kristityn elämässä. Se että näin on, näemme sen myös tavasta, jolla ensimmäiset kristityt kunnioittivat pyhää ristiä. Riittää, että muistamme pyhää apostolia Paavalia, jolta meille jäivät tunnetut sanat: *”Minä taas en ikinä tahdo kerskailla mistään muusta kuin meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen rististä. Siinä on maailma minulle ristiinnaulittu ja minä maailmalle.”* (Gal. 6:14)

Ristin kunnioittaminen on myös Jumalan kunnioittamista. *”Puhe ristikistä on hulluutta niiden mielestä, jotka joutuvat kadotukseen, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima.”* (1. Kor. 1:18) Risti toteuttaa jumalallisen rakkauden, koska sen päällä toteutui Jumalan rakkaus ja sääli ihmistä kohtaan meidän syntiemme takia.

Uusi testamentti asettaa eteemme ristin merkityksen. Pyhät apostolit ja ensimmäiset kristityt olivat pyhän ris-

tin kunnioittajia. Jeesuksen Kristuksen ja hänen pyhän kirkkonsa ja ristinsä välillä on katkeamaton yhteys. Siksi mekin kunnioitamme pyhää ristiä, *”koska Kristuksen risti muutoin menettäisi merkityksensä” meidän elämässämme.* (1. Kor. 1:17)

Kumartaessamme ristiä me kunnioitamme Vapahtajaa, joka ristiinnaulittiin sen päälle hänen toimiessaan maailmassa kaksituhatta vuotta sitten. Tätä toimintaa ei voi erottaa ristikistä, ja me oikeauskoiset kristityt kunnioitamme sitä maailman loppuun asti. Risti muistuttaa meitä Jumalan Pojan uhrista, ja se liittyy suoraan meidän pelastukseemme. Ristin kautta voitettiin tuonela ja palautettiin uudestaan kadonnut yhteys ihmisen ja Jumalan välille. Tämän yhteyden Jumalaan me voimme säilyttää ristin kautta, samalla tämä voiton merkki vie meitä pelastuksen tielle.

Isä **Ion Durac**

Tampereen

seurakunta

PYHÄKÖT

Suvantokatu 10 A
33100 Tampere

ID Ion Durac, **DD** Daniela Durac,
HH Heikki Honkamäki, **JK** Jorma Kudjoi,
RL Risto Lintu, **JM** Jouni Mäkelä,
RM Risto Matsi, **MT** Markku Toivanen

JUMALANPALVELUKSET

Tampereen kirkko, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen muistolle,
Tuomiokirkonkatu 27, puh. (03) 3141 2724, isännöitsijä: Klaus af Ursin, puh. 0400 562 520,
vahtimestari Mika Kangasaho, puh. 050 518 5826

Kolhon kirkko Vilppulassa, pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen muistolle,
Kappelintie, 35990 Kolho, Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, puh. (03) 531 5347

Porin kirkko, apostoli Johannes Teologin muistolle, Maantiekatu 46, 28120 Pori, puh. (02) 641 1741,
isännöitsijä Jorma Kudjoi, puh. (02) 648 2212 ja 040 571 9137

Valkeakosken rukoushuone, pyhän Nikolaoksen muistolle,
Kalmistonkatu, 37600 Valkeakoski, isännöitsijä Yrjö Kerisalo, puh. 0400 924 124

HUOM! Jumalanpalveluksen toimittaja-tieto on vain viitteellinen. Palvelusten toimittajat voivat vaihtua.

Syyskuun 20. päivästä lähtien Tampereen kirkossa ryhdytään säännöllisesti toimittamaan jumalanpalveluksia tiistai-iltaisain. Palvelus on tilanteen mukaan joko ehtoopalvelus, akatistos, iltarukoushetki tai muu jumalanpalvelus. Palveluksen kesto on noin puoli tuntia.

Syyskuu

Uusi kirkkovuosi alkaa

To 1.9. klo 17.30 ehtoopalvelus HH RM
La 3.9. klo 18 vigilia MT RM
Su 4.9. klo 10 liturgia MT RM

Neitsyt Marian syntymän juhla

Ke 7.9. klo 18 vigilia MT RM
To 8.9. klo 9 liturgia (huom! aika) MT HH RM
koululaiset 1.-6.lk. kirkkoon
La 10.9. klo 18 vigilia HH RM
Su 11.9. klo 10 liturgia HH RM **slaaviksi**

Herran Ristin ylentämisen juhla

Ti 13.9. klo 18 vigilia HH RM
Ke 14.9. klo 9 (huom! aika) liturgia MT HH RM
koululaiset 7.-9.lk. + lukiol. kirkkoon
La 17.9. klo 18 vigilia MT RM
Su 18.9. klo 10 liturgia RL RM
Ti 20.9. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 24.9. klo 18 vigilia ID JM
Su 25.9. klo 10 liturgia ID JM

Neitsyt Marian suojeluksen juhla, Pokrova

Pe 30.9. klo 18 vigilia HH

Lokakuu

La 1.10. klo 10 liturgia MT
La 1.10. klo 18 vigilia MT
Su 2.10. klo 10 liturgia HH
Ti 5.10. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 8.10. klo 18 vigilia MT RM
Su 9.10. klo 10 liturgia MT RM
Ti 11.10. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 15.10. klo 18 vigilia HH RM
Su 16.10. klo 10 liturgia HH RM **slaaviksi**
Ti 18.10. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 22.10. klo 18 vigilia MT RM
Su 23.10. klo 10 liturgia **kreikaksi**
Ti 25.10. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 29.10. klo 10 liturgia **romaniaksi** ID DD
klo 18 vigilia MT RM
Su 30.10. klo 10 liturgia MT RM

Marraskuu

Ti 1.11. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 5.11. klo 18 vigilia MT RM
Su 6.11. klo 10 liturgia MT RM
Ti 8.11. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 12.11. klo 18 vigilia MT RM
Su 13.11. klo 10 liturgia MT RM
Ti 15.11. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 19.11. klo 18 vigilia MT RM
Su 20.11. klo 10 liturgia HH RM

Neitsyt Marian temppeliinkäynnin juhla

Su 20.11. klo 18 vigilia HH RM
Ma 21.11. klo 10 liturgia HH RM

Pyhän Aleksanteri Nevskin muisto
Temppelijuhla

Ti 22.11. klo 18 vigilia HH RM
Ke 23.11. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia MT HH RM
La 26.11. klo 18 vigilia HH RM
Su 27.11. klo 10 liturgia HH RM
Ti 29.11. klo 17.30 ehtoopalvelus

Joulukuu

La 3.12. klo 18 vigilia MT RM
Su 4.12. klo 10 liturgia MT RM

PORIN KIRKKO

Su 11.9. klo 10 liturgia

Pyhän apostoli Johannes Teologin muisto

Temppelijuhla
La 24.9. klo 18 vigilia, piispa Arseni MT HH JK RM
Su 25.9. klo 9.30 vedenpyhitys, liturgia ja ristisaatto, piispa Arseni MT HH JK RM
Su 9.10. klo 10 liturgia ID JK JM
La 29.10. klo 18 vigilia ID JK JM
Su 30.10. klo 10 liturgia ID JK JM

Su 13.11. klo 10 liturgia ID JK JM
La 26.11. klo 18 vigilia ID JK JM
Su 27.11. klo 10 liturgia ID JK JM

KOLHON KIRKKO

Su 18.9. klo 10 liturgia MT KH

Karjalan valistajain muisto, temppelijuhla

Pe 5.11. klo 18 vigilia HH RM
La 6.11. klo 10 liturgia HH RM
Su 4.12. klo 10 liturgia HH KH

2. joulupäivä

Ma 26.12. klo 10 liturgia HH RM

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONE

Su 11.9. klo 10 liturgia MT KH
Su 9.10. klo 10 liturgia HH KH
Su 20.11. klo 10 liturgia MT KH
(karjalaisten juhlapyhä)

Pyhän Nikolaoksen muisto, temppelijuhla

Ma 5.12. klo 18 vigilia HH KH
Ti 6.12. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia HH KH

Kristuksen syntymän juhla

La 24.12. klo 14 ehtoopalvelus HH
Su 25.12. klo 10 liturgia HH

JÄMSÄ

Seppolan srk-sali, Mottilantie 2

Su 2.10. klo 10 liturgia MT KH
Su 20.11. klo 10 liturgia HH KH
Su 18.12. klo 10 liturgia HH KH

VAMMALA

Su 11.12. klo 10 liturgia MT KH

YLÖJÄRVI

Vanha srk-talo, Loilantie 3-5
Su 11.12. klo 16 ehtoopalvelus MT RM

PAPISTO LEIREILLÄ:

Isä Heikki Merikarvian perheleirillä 2.-4.9. ja jatkokriparilla 16.-18.9.

Kirkkoherranvirasto on avoinna: ti-pe klo 9-13, puh. (03) 3141 2700, fax (03) 3141 2740
Kirkkoherra Markku Toivanen, markku.toivanen@ort.fi, puh. (03) 3141 2721, 050 557 0050

Päivystys kansliassa ke ja to klo 10-13

Il pappi Heikki Honkamäki, heikki.honkamaki@ort.fi, puh. (03) 3141 2723, 050 557 0057

Päivystys kansliassa ti ja pe klo 10-13

Kanttori Risto Matsi, p. (03) 3141 2722, 050 557 0051,

Talous- ja hallintosihteeri Marita Jouhki-Inkinen, marita.inkinen@ort.fi, puh. (03) 3141 2731, 050 557 0055

Kanslisti Arja Pikkumarju, arja.pikkumarju@ort.fi, puh. (03) 3141 2700

Diakonia-asioissa voi ottaa yhteyttä diakoniatoimikunnan puheenjohtajaan **Terhi Tiaiseen**, puh. 041 441 0790,
tai diakoni **Harri Kahilaan**, puh. 045 130 6723, Porissa myös diakoni **Jorma Kudjoihin**, puh. 040 571 9137.

Ortodoksinen opiskelijaliitto ry. / Tampereen alaosasto

OOL aloittaa syksyllä toiminnan Tampereella. Kaikki Tampereen seurakunnan opiskelijat ovat tervetulleita mukaan OOL:n toimintaan.

OOL kokoontuu syksyllä kolmen viikon välein tiistaisin klo 18: 20.9. tutustumiskerta kirkon kryptassa, 4.10., 25.10., 15.11., 13.12. pikkujoulut

Kokoontumispaikkana on joko kirkon krypta tai Nikolainsali. Syksyn tapaamisten aiheita ei ole vielä päätetty, koska niistä keskustellaan ensimmäisellä tapaamiskerralla. Ideoita on kuitenkin rukousnauhan tekemisestä vigilian ja liturgian tarkasteluun. Lisätietoja voi kysellä Jenny Heinosealta (jenny.heinonen@uta.fi).

Lämpimästi tervetuloa!

VALAMON YSTÄVÄT

Tampereen osaston ohjelmaa:

yleisöillat Nikolainsalissa alkaen klo 18 (5 + / henkilö)

- TO 1.9. klo 17.30 ehtopalvelus kirkossa, klo 18 amanuessi

Teresa Leskinen: Pyhä Blasios Sebastialainen – eläinten suojelija

- TI 4.10. isä Matti Wallgren: Ortodoksinen kirkko Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa

- TI 1.11. klo 17.30 panihida Ina Collianderille kirkossa, klo 18 isä Sergius Colliander: Ina Colliander ja Valamon luostari

Pyhiinvaellus Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin 8.-9.10. (la-su). Hinta 85–97 €. Ilmoittautumiset viimeistään 11.9. Anu Danouzille, puh. 050 502 7547.

Tervetuloa!

TAMPEREEN LASTENKERHO

Tampereen lastenkerhoon ovat tervetulleita 4-8-vuotiaat lapset. Kerhoa vetää **Nina Suominen**, eläkkeellä oleva uskonnonopettaja. Kerhon ns. punaisena lankana on kirkko ja ortodoksisuus kaikessa laajuudessaan. Kerho kokoontuu Nikolaintalon kerhuhuoneessa joka toinen maanantai 17.30 -18.30.

Syyskauden kerhopäivät:

5.9. klo 17.30-18.30 toimitetaan kerhon alkajaisrukoukset, tutustumista

19.9. klo 17.30-18.30 aiheena: ikoni/matkaikoni

3.10. klo 17.30-18.30 aiheena: tuohus/askartelu

17.10. klo 17.30-18.30 aiheena: muistelukirja/edsmenneet

31.10. klo 17.30-18.30 aiheena: enkelit

14.11. klo 17.30-18.30 aiheena: Neitsyt Maria/Joakim ja Anna

28.11. klo 17.30-18.30 aiheena: paasto

12.12. klo 17.30-18.30 aiheena: Jeesuksen syntymä

Lisäksi osallistumme 23.9. klo 17.30 perhekirkkoon sekä seurakunnan joulumyyjäisiin. Lasten vanhemmat voivat halutesaan olla kerhossa lapsensa mukana.

Tervetuloa uudet ja entiset kerholaiset!

Nina Suominen, puh. 0500 915 807

PS. Nina kaipaa kerhoavuksi lapsista pitävää nuorta tai eläkeläistä.

Perinteensiirtoa parhaimmillaan! Lastenkerholaisia Tampereen tiistaiseuran virpomisvitsantekotalkoissa. Kuva: Nina Suominen

TAMPEREEN SEURAKUNNALLISIA TILASTOTIETOJA 1.5.-31.7.2005

KASTETUT

Ollikainen Juho Antti Aleksii
Parsama Nuutti Heikki
Miikkulainen Elias Filip
Hartikainen Elisa Veronika
Kesti Niikko Tapio
Koskela Elia Alexander

Poikia 5, tyttöjä 1, yhteensä 6

AVIOLIITTOON VIHITTY

Carlos Pareja Budia ja
Salla Krista Johanna Ruottinen

Juha Petteri Rantanen ja
Marjo Irmeli Olshin

TUONILMAISIIN SIIRTYNEET

Hartikainen Margarita 41 v.
Häkkinen Maria 89 v.
Järvensalo Olga 91 v.
Markkula Anna 86 v.
Puolakangas Martti 69 v.

Riuttala Pirjo Marjatta 53 v.
Sairanen Airi Irene 75 v.
Somerkalio Ari Antero 44 v.
Tarnanen Markku Tapani 43 v.
Tarnanen Oona Josefiina 6 v.
Tarnanen Sofia Mariel 9 v.
Tarnanen Tinja Justiina 3 v.
Vuorikoti Lahja 82 v.
Yrkänen Yrjö 90 v.

Miehiä 4, naisia 10, yhteensä 14

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Bogdans Irina
Bogdans Raimonds
Ekperov Ruslan
Fickner Shasta Marie
Fofonoff Jorma
Gagua Huta
Gagua Raisat
Hakkarainen Outi Elina
Hartikainen Antti Santeri
Hartikainen Galina

Hartikainen Linda Karoliina
Hesse Miia Mirjam
Härkönen Tuula Heli
Jalaskoski Mihaela Camelia
Jetsu Piritta Susanna
Kallonen Eija Marketta
Kananen Taina Katariina
Katajamaa Helena Tuulikki
Katopodis Anastasios
Kemppainen Katja Mervi Tuulikki
Kettunen Minna Marika
Kiprianoff Timo
Kulju Eetu Petros Valtteri
Kulju Sanna Maarit
Käki Eija Leena
Lerssi Emma Kaarina
Limatius-Toivanen Sirkka Annikki
Lindberg Arto Tapani Einari
Loimaranta Kauri Juhana
Loimaranta Oula Anton Mihkkal
Loimaranta Selim Elia Misael
Loimaranta Vilja Riikka
Martikainen Kaisa Jenni Tellervo

Milkova Ljudmila Mocanu Andreea
Georgiana
Nykänen Petri Olavi
Palviainen Ella Amanda
Palviainen Joona Aleksanteri
Peltonen Veera Marika Tuulia
Porsanger Mirja Susanna
Pripotenski Alexei
Pripotenski Leena Elena
Pripotenski Miron
Pripotenski Tihon
Rinne Irina
Salonen Taina Annika
Savinainen Matti Tapani
Sipilä Teppo Veli
Solomon Dawit Abraham
Tarabarova Anna
Tervakoski Emilia Aleksandra
Toivanen Markku Kalervo
Turkulainen Antonina
Miehiä 21, naisia 32,
yhteensä 53

Seurakuntamme viisi vuotta täyttäneitä tai pian täyttäviä muistetaan lahjalla

Perjantaina 23.9. klo 17.30 pidettävän perhekirkon yhteydessä Nikolainsalissa on tilaisuus, jossa seurakuntamme haluaa muistaa kaikkia vuonna 2000 syntyneitä lapsia lahjoittamalla heille kirjan. Teos on pitkäaikaisena ortodoksisen uskonnon opettajana toimineen ja tällä hetkellä Tampereen seurakunnan tiloissa lasten ortodoksista kerhoa pitävän **Nina Suomisen** kirjoittama *"Babuskan kanssa"*. Tarkoituksena on tehdä täl-laisesta tilaisuudesta jokavuotinen perinne, jolla vahvistamme seurakunnan ja kodin välistä yhteistyötä.

Toivomme runsasta osanottoa tilaisuuteen.

NUORISOTYÖTOIMIKUNTA

IKONIT TUTUIKSI

Ikonit tutuiksi –tilaisuudet ikonien sisällöstä ja historiasta kiinnostuneille.

Ikonimaalauksen opettaja **Vivi**

Ruottinen kertoo aiheista kuvaesimerkein Nikolainsalissa.

TI 18.10. klo 18.30 IKONIN "LUKEMINEN"

TI 15.11. klo 18.30 KRISTUKSEN JA JUMALANÄIDIN IKONIT

Ikonimaalausryhmien tiedot ja ilmoittautumisohjeet Ahjolan kansalaisopiston ohjelmalehdessä, joka on jaettu koteihin Tampereen alueella ja verkkosivuilta osoitteesta: www.ahjolary.fi

Kristinoppileirin 16.-24.7.2005 suorittaneet:

Hartikainen Katja
Ikonen Aleksi
Immonen Niko
Joki Valtteri
Koutroukides Sebastian
Kunnas Matti
Kuunila Leena
Kyyrö Veikko
Lehtonen Heidi
Lohiniva Veera
Mutta Amanda
Niska Ira
Puustinen Saara
Rajala Niina
Raunnos Janne
Sarno Oleg
Tripolitis Caroline
Uotila Markus
Venesvirta Rainer

Vastauksia kysymyksiin Vastaajana isä Heikki Honkamäki

Kysymys:

Rukousnauhan käyttö ortodoksisessa kirkossa?

Vastaus:

Alkuun lyhennelmä arkkimandriitta (nyk. piispa) Arsenin selityksestä rukousnauhasta (Ortodoksinen sanasto. Keuruu 1999): "Rukousnauha on langasta tehty tai jostain sopivaa materiaalia olevista helmistä lankaan pujottamalla valmistettu suljettu nauha, jota käytetään yksityisen, lähinnä Jeesuksen rukouksen lukemisen apuna. Rukousnauha voi käsittää 100 helmeä siten, että joka 10:n helmen väliin on pujottettu nauhan päissä on helmistä tehty risti ja lankatupsu. Rukousnauhassa voi olla myös 12 helmeä, sen jälkeen 40 ja taas 12 helmeä. Tällöin se voi olla apuna kirkossa luettaessa "Herra, armahda"-rukousta sekä luettaessa Johannes Krysostomoksen rukoushuokauksia päivätuntien luvun mukaan (rukouskirjassa)."

Sitten rukousnauhasta yleisemmin: rukousnauhaa käyttävät erityisesti luostarien asukkaat. Nauha annetaan jo viitankantajamunkiksi/nunnaksi vihkimisen yhteydessä. Vihkimystoimituksessa rukousnauhaa annettaessa sanotaan:

"Ota, veli/sisar NN Hengen miekka, joka on Jumalan sana (Ef. 6:17) Jeesuksen rukouksen alinomaista toistamista varten, sillä sinun tulee aina pitää Herran Jeesuksen nimi mielessäsi ja sydämessäsi sekä huulillasi, lausuen alinomia: Herra Jeesus, Kristus, Jumalan Poika, armahda minua syntistä..."

Seurakuntaelämässäkin jotkut käyttävät rukousnauhaa. Sitä voi pitää yksityisessä hartaudenharjoituksessa kädessään ja rukoilla muun työn lomassa. On myös olemassa ranteen ja jopa sormen ympärillä pidettäviä rukousnauhoja. Tärkeää kuitenkin on, ettei rukousnauhaa pidetä vain näön vuoksi vaan että sitä todella myös käytetään.

Retki Porvooseen ja Loviisaan

Lähde alkusyksyn retkelle Porvooseen ja Loviisaan lauantaina 17. syyskuuta.

Retken ohjelmaan kuuluvat mm: **Porvoon ortodoksinen kirkko**, **Porvoon opastettu kiertoajelu**, jonka yhteydessä tutustumme empire kaupunginosaan, **Porvoon vanhaan kirkkoon** ja **Brunbergin suklaatehtaaseen**. **Lounas** noutopöydästä ravintola Hanna-Marissa, **Loviisan ortodoksinen rukoushuone**, **Neiti Nokkosen työpaja**, ym.

Retkelle mahtuu yhteensä 40 henkilöä, ja paikkoja on vielä jonkin verran jäljellä. Retken hinta on 25 euroa, johon sisältyy kaikki edellä mainittu ohjelma. Retken järjestää diakoniatoimikunta. **Ilmoittaudu** siis mahdollisimman nopeasti diakoni Harri Kahilalle, puh. (03) 255 7840.

Leiriläisiä ja ohjaajia, keskellä isä Petri ja isä Heikki. Kuva: Akuliina Lehtonen

Suurkuoron konsertti
Kajaanin kuoropäivillä.

Kuva: Johannes Parviainen

Tampereen kuoro Kajaanin kirkkolaulupäivillä

Tampereen kirkkokuoro lähti Kajaanin kirkkolaulupäiville (21.-22.5.) hieman normaalia tyypistetyimmällä kokoonpanolla, sillä laulajia matkassa oli vain kuusitoista. Tämä ei kuitenkaan haitannut menoa eikä myöskään laulua. Heti matkan alussa kuoron miesäänät kaivoivat lauluvihot ja kitarat esiin ja aloittivat äänenavauksen bussin perällä. Naisväki lepäili ja vaihtoi kuulumisia etuosassa, ja pääsimme perille Kajaaniin hyvissä ajoin iltapäivällä.

Lauantaiaamuna suuntasimme bussimme kohti Kaukametsän salia, jossa oli edessä suurkuoron harjoitukset. Suurkuoroa johti menestyksekkäästi **Varvara Merras**, ja hänen hyvästä johtajanotteestaan saimme käsityksen heti harjoitusten aluksi, kun hän organisoii viisisataa laulajaa juhlasalin lavalle. Jo harjoituksissa saimme kokea yhdessä laulamisen iloa ja riemua, sillä onhan se mahtava tunne, kun viisisataa ortodoksia kokoontuu yhteen laulamaan ylistystä Herralle! Bassot ja tenorit suorastaan yöryivät naisäännten takaa, niin mahtavaa laulu oli.

Kuoromme konsertoi lauantaina illalla Kajaanin luterilaisessa kirkossa yhdessä Turun kirkkokuoron ja Joensuun yliopiston ortodoksisen kuoron kanssa. Kuoromme esiintyi konsertissa täydelle kirkkosalille en-

simmäisenä. Pienestä joukostamme kajahti heti alkuun **Bashmakovin** ”*Riemuitkoon sielusi herrassa!*” Kamarikuoromainen kokoonpanomme onnistui omassa osuudessaan hyvin riemastuttaen kuulijoita lopuksi *Kristus nousi kuolleista* –sikermällä. Toki Kajaanissa ollessamme pääsiäisaika oli jo ohi, mutta hitaat hämäläiset halusivat pitää perinteistä kiinni, sillä onhan pääsiäisen riemusta veisattu aina kirkkolaulupäivillä, kuten kanttorimme **Risto Matsi** tiesi kertoa.

Onnistuneen konsertin jälkeen siirryimme hotelliimme viettämään karonkkaa illallisen merkeissä. Juhla olikin iloinen, sillä hotellimme ruoka oli hyvää ja tunnelma korkealla, kuten kuoron kokoontuessa pitääkin olla. Viihdytimme muita ruokailijoita väliin laulamalla; loppuillasta paikalle saapui ihan oikea orkesterikin, ja kuoromme valtasi parketin. Iloisissa tunnelmissa saatoimme siis käydä myös yöpuulle.

Sunnuntaina heti aamusta kiiruhdimme Kajaanin kuvankauniiseen kirkkoon. Jälleen lähes viisisataa laulajaa oli kokoontunut yhteen, tällä kertaa liturgiaan. Paikalla oli myös KP Oulun **metropoliitta Panteleimon**. Liturgian laulaminen oli melkoinen ponnistus kuumassa kirkossa, toki se oli jälleen myös osoitus laulajien yhteisestä tahdosta ja uskosta! Liturgi-

an jälkeen kiidimme lounaan kautta Kaukametsän saliin, jossa oli edessä vielä suurkuoron yhteisharjoitus ja juhlakonsertti.

Kaiken tämän jälkeen seurueemme pakkautui kulkuneuvoonsa ja käänsi ajatukset kohti kotimatkaa. Pitkän reissun jälkeen olimme yömyöhällä jälleen Tampereella kotikirkon edessä, väsyneinä mutta yhtä mieltä ylentävää kokemusta rikkaampina.

Kirkkolaulupäivät olivat varmasti niin ensikertalaisille kuin konkareillekin mahtava kokemus. Tapahtuma oli muistutus maamme toisen kansankirkon voimasta ja rikkaasta musiikkiperinteestä. Upeinta viikonlopussa oli luonnollisesti vahva yhteenkuuluvuuden tunne, kun ympäri Suomea ripotellut vähäiset ortodoksilaulajat koottiin yhteen tilaan, jossa laulu mahtavana kajahti. Tämän yhteisöllisyyden lisäksi matka lisäsi luonnollisesti myös kuoron sisäistä yhteishenkeä, mikä on erittäin tärkeää kuoron toiminnan kannalta. Yhdessä tekeminen yhteisen päämäärän hyväksi kasvattaa aina yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tällä kertaa olimme pienellä porukalla tehneet paljon töitä konsertin ja matkan onnistumiseksi, ja kuoron taustavoimat olivat hoitaneet järjestelyjä matkan ulkoisten puitteiden hoitamiseksi. Kaikkien näiden työpanosten ansiosta saimme viettää miisitorikkaan viikonlopun yhdessä.

Jenny Heinonen
kuoron rahastonhoitaja

Porin kuulumisia

PORIN SEUDUN TIISTASEURAN TAPAHTUMAT

Tiistiseurailat

13.9.2005 klo 18.00
27.9.2005 klo 18.00
11.10.2005 klo 18.00
25.10.2005 klo 18.00
8.11.2005 klo 18.00
22.11.2005 klo 18.00

Matkat

21.-23.10.2005 Matka Uuteen Valamoon Heinävedelle

Kirjallisuuserho

4.9.2005 klo 16.00
Feodor Dostojevski:
KARAMAZOVIN VELJEKSET
2.10.2005 klo 16.00 Iris Kähäri:
SEPPELE VIIPURILLE
6.11.2005 klo 16.00 Elina Karjalainen:
ARKKIPIISPA PAAVALI legenda jo eläessään
4.12.2005 klo 16.00 Isä Johannes:
VALAMON VANHUKSEN KIRJEITÄ

Käspaikka- ja askarteluerho

19.9.2005 klo 17.00
17.10.2005 klo 17.00
21.11.2005 klo 17.00

Porin kirkon kesäoppaat

Porin kirkon ovet ovat olleet avoinna tänä kesänä 4.7.-12.8. arkisin klo 10-16, ja sisältä on löytynyt kaksi hymyilevää ja leppoisaa nuorukaista, **Mika Kudjoi** ja **Jyri Luonila**. Kävijöitä on ollut päivisin kaikkiaan noin tuhat henkeä. Pojat ovat kertoilleet heille auliisti kirkostamme ja ortodoksisuudesta, kiitokset heille siitä. EH

Kirkkomme kesäoppaat. Kuva: Risto Honkala

Vanhusten kirkkopyhä

Vanhusten kirkkopyhää vietimme keväällä 29.5. kesän kynnyksellä. Mukana oli omien senioriemme lisäksi myös Turun tiistaiseuralaisia. Yhteisen liturgian jälkeen nautimme emäntiemme valmistaman lounaan ja leppoisaa alkukesän sunnuntaita. EH

Touon siunaus Ahlaisissa 18. toukokuuta

Vietimme jälleen touon siunausta Porin Ahlaisissa **Annikki** ja **Oiva Furuholmin** tilalla keväisissä tunnelmissa keskellä Luojan luontoa. Siihen liittyen tuntui vähintään oikeutetulta liittää mukaan rukoukset alkavan kasvukauden puolesta, eihän kaikki ole meidän vallassamme yrityksistämme huolimatta. Linnut lauloivat puissa ympärillämme, ja isä **Ion Duracin** ja Ahlaisten luterilaisen seurakunnan kirkkoherran **Heimo Hietasen** esittämät rukoukset ja siunaukset nousivat varmaan kohti korkeuksia. Tilalta menimme kahville luterilaiselle seurakuntasalille, jossa puhui mm. kirkkoherra Heimo Hietanen sekä isä Ion Durac.

Samalla päätimme viettää 9.10. yhteistä sadon siunaustilaisuutta liturgian yhteydessä Porin kirkossa, jonne kaikki ovat tervetulleita. EH

Isä Ion Durac, kirkkoherra Heimo Hietanen, isäntä Oiva Furuholm sekä seurakuntalaisia

Kuva: Risto Honkala

Porilaisten matka Valamoon ja Valtimoon 13.-15.5.2005

Keväisestä luonnosta, Valamon rauhasta ja Valtimon kirkon vihkimisjuhlallisuuksista nauttimaan lähti Porista 34 henkeä. Mukana oli myös raumalaisia ikonimaalareita kymmenen henkeä. Matkaan lähdimme jo klo 8 perjantai-aamuna, jotta ehtisimme Valamoon ennen vigilian alkua. Toiveemme toteutuikin ja pääsimme majoittumisen jälkeen kirkon pyhään tunnelmaan.

Myöhään illalla osallistuimme hautausmaalla pidettyyn panihidaan, jonne mennessämme käki ja kuikka kaiuttivat keväisen tervetuloitotuksensa. Näin tuntui kuin olisimme osa Luojan luomaa luontoa.

Lauantai-aamuna osallistuimme pyhään liturgiaan, ja näin hyvillä mielin, tosin haitkeina jätimme Valamon ja lähdimme kohti Valtimoa. Matkamme ei ole koskaan riittävä, ellemmme pääse samalla käymään Lintulan luostarissa. Siellä **igumenia Marina** otti meidät ystävällisesti vastaan ja kertoi Lintulan historiasta ja nykypäivän tilanteista. Lämpimän mielin jatkoimme matkaamme.

Valtimon kirkon vihkiäisjuhlasta

Kuva: Risto Honkala

Matkan varrella tutustuimme myös Kuopion uudistettuun upeaan kirkkoon sekä Kuopion torin tarjontaan

Valtimossa meidät vastaanotti Porista lähtenyt **Harri Stefanus** sekä hänen kumipoikansa **Antti Narmala**. Rukoushuoneella osallistuimme **arkkipiispa Leon** papiston avustuksella toimittamaan vigiliaan. Vigilian jälkeen meidän porilaisten Valtimolle melkein menettämä Harri Stefanus esitteli meille uuden kirkon. Hän onkin suunnitellut kirkon sisustuksen, kalustuksen ja tekstiilit sekä maalannut kirkon ikonit, joten hän tunsi asian perin pohjin. Kirkko oli maalattu tummasävyiseksi, näin tunnelma kirkossa on hämyistä ja harras. Ikonit ovat voimakkaita ja vaikuttavia.

Sunnuntai-aamuna menimme hyvissä ajoin kirkkoon, jossa ovella jaettiin kauniisti koristellut tuohukset. Vihkimistilaisuus oli juhlallinen ja vaikuttava. Saimme liittyä paikallisen kirkkokansan kanssa ristisaattoon ja rukoilla kirkolle ja sen toiminnalle monia armorikkaita vuosia. Arkkipiispa Leo papiston avustamana toimitti vihkimisen asettamalla ensin reliikin alttaripöydän sisään ja sen jälkeen Pyhän pöydän pesemisellä, voitelemisella sekä pukemisella. Lopuksi arkkipiispa teki ristinmerkin mirhavoiteella kirkkosalin seiniin.

Varsinaisen vihkimistilaisuuden jälkeen osallistuimme luterilaisen seurakunnan seurakuntasalilla ortodoksisten seurakuntalaisten järjestämään ruokailuun ja päiväjuhlaan. Juhlassa pidetyistä puheista selvisi hyvin mm. ortodoksisuuden vaikutus alueella. Järjestelyt sujuivat moitteettomasti, olihan rukoushuoneelle osoittava tienviittakin muutettu palveluksen aikana kirkolle vieväksi.

Kotimatalle lähdimme kylläisinä paljon kaunista kokeneina. Kotiin palasimme vasta puolen yön aikoihin. Matkasta riittää muisteltavaa pitkäksi aikaa eteenpäinkin. EH

Kirkkoherra Petri Ratilainen

Tulevaisuus

– myönteinen yhteiselo, usko itseen ja toisiin ihmisiin

Hyvä ihminen ”on kuin puu, / virtain ääreen istutettu: / ajallaan se antaa hedelmänsä, / eivätkä sen lehdet lakastu.” (Ps. 1:3, Septuagintan mukainen suomennos)

Kesän aikana tulin kokeneeksi kaksi itselleni mukavaa tapahtumaa. Olimme kymmenen seurakuntalaisen kanssa pyöräilemässä Ahvenanmaalla. Heti alussa oli vastoinkäymisiä, ja mieleen tulivat ajat 25 vuoden takaa, kun armeijassa mentiin pitkiä matkoja, koska oli mentävä. Tämäkin pyörämatka pelotti etukäteen: kaikkeen sitä itsensä sotkeekin. Mutta kokemuksesta on jotenkin jäänyt mieleen, että usein näistä ennalta pelottavista tapahtumista jäävät positiivisimmat jälkivaikutukset. Saa apua, voi olla

avuksi ja tulee testattua henkiset kemiot toisten ihmisten kanssa.

Odotin koko matkan ajan, että jollakin palaisi pinnat muualtakin kuin pyörästä, koska valittaminen ja vastuun siirtäminen on tuttua jo Raamatun alkusivuilla lähtien. Hienoin tunne oli, ettei koko aikana keskuudessamme tapahtunut nousemista toista vastaan, ei purnaamista eikä syytöksiä. Kaikki uskoivat itseensä, saivat olla oma itsensä, etsivät ja varmasti löysivät myönteisiä tekijöitä koko yllättävästi menomatalla pitkäksi venyneen matkan varrella. Tulomatka olikin jo pelkkää vitsailua, ja halukkuus kokea mukava yhdessäelo jatkossakin koettiin tarpeelliseksi.

Ensi vuoden heinäkuun ensimmäiselle viikolle suunnittelemme vastaavanlaista omatoimimatkaa Eestimaalle. Päämääränä on hyvää, halvalta eikä välttämättä mutkan kautta. Tervetuloa mukaan!

Toinen mukava kokemus oli viides kristinoppileiri yhdessä Tampereen, Hämeenlinnan ja Turun seurakuntien kanssa. Haluan kiittää isä **Heikkiä** ja seurakuntia yhteistyöstä sekä kaikkia ohjaajia ja nuoria, jotka suhtautuivat leiriin positiivisesti, niin kuin alusta lähtien toivottiin. Yhteiselo viikon ajan 70 nuoren kanssa on iso haaste, ja meidän oloissamme jo pelkästään vastuukysymykset tekevät vastuullisten työntekijöiden elämän vaativaksi.

Leiri ja kesä olivat iso osoitus, että

yhdessäolo toisten ihmisten kanssa ja työ kirkossa on palkitsevaa. Kristus kehottaa meitä lähentymään toisiamme. Yhteiset tapahtumat kasvattavat ja lähentävät meitä. Ainakin kesä ja nuoret olivat positiivisia kirkon suhteen. Sanomme, että kirkon pitää olla mukana ihmisen elämän eri vaiheissa. Toteutuuko tämä seurakunnassamme, sillä kirkkomme on organisaationa hyvin pieni verrattuna luterilaiseen kirkkoon? Mikä on kirkon vastaus? Minun vastaukseni on: Jumala on luonut meidät hyväksi. Paha myrkyttää, positiivisuus lähentää. Minä en halua olla missään tekemisissä myrkyneen kanssa, vaan haluan löytää myönteisiä lähestymistapoja asioihin.

Hengellistä kasvua tapahtuu helpoimmin hengellisiin arvoihin omistautuneessa ryhmässä. Sitä voi tapahtua kirkossa tai seurakunnassa, jossa vallitsee sekä lämmin huolenpito että virkistävä avoimuus, niin että kasvun kaava pääsee toteutumaan ihmissuhteissa. Hyvän yhteisön vaikutuspiirissä ihminen voi kokea syvät siteensä ihmiskuntaan. Ne, jotka olivat läheisesti samastuneet seurakuntaan, tunsivat, että siellä välitettiin heistä lämpimissä ihmissuhteissa. Ne jotka eivät enää olleet aktiivisia, olivat lakanneet osallistumasta seurakunnan toimintaan ennen kaikkea siksi, etteivät tunteneet itsestään välitetyn.

Hyvää ja positiivista syksyä isä **Petri**

Rukous maailmanrauhan puolesta

Sinä, Luojamme, joka olet antanut meille tämän kauniin maailman kehityksemme paikaksi.auta meitä nyt!

Valaise viisaudellasi meidän mielemme, että sinun rakkautesi syttyisi sydämiimme, niin että tämä rakkauden voima lopettaisi koston, tuhoamisen ja sodat meidän ihmisten kesken.

Valaise erikoisesti suurien päättäjiä mielet, jotka tällä hetkellä ohjaavat maailmaa tilannetta, että heidän tekonsa muuttuisivat tuhoisista teoista rakentaviksi teoiksi.

Herra armahda, Herra armahda, Herra armahda.

Pirkko Kotiranta
Turku

PYHÄKÖT:

Yliopistonkatu 19 B 3, 20100 TURKU

Toimittajat: **PR** Petri Ratilainen, **PT** Pasi Torhamo
ID Ion Durac, **JM** Jouni Mäkelä, **DD** Daniela Durac,
AN Antti Narmala, **JK** Jorma Kudjoi, **ML** Marianna
Länne, **VT** Viktor Turhanen, **TS** Teppo Siili, **JP** Joonas
Pyöli, **PeT** Pekka Torhamo

Turun kirkko, Pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran muistolle

Yliopistonkatu 19, puh. (02) 277 5443

Isännöitsijä Leena Nordanberg, puh. (02) 233 4023

Rauman rukoushuone, Pyhän Nikolaoksen muistolle, Länsikatu 10

Vahtimestari Antti Rosvall, puh. (02) 822 5007

Isännöitsijä Miila Liinanotko, puh. (02) 823 5124

Salon rukoushuone, Pyhän Ristin muistolle, Uskelankirkkotie 23, puh. (02) 731 2727

Isännöitsijä Arvo Happo, puh. (02) 731 1442

JUMALANPALVELUKSET

ELOKUU

la 27.8. klo 18 vigilia PR PT
su 28.8. klo 10 liturgia PR PT
ke 31.8. klo 18 akatistos
luomakunnalle PR PT

SYYSKUU

la 3.9. klo 18 vigilia PR PT
su 4.9. klo 10 liturgia PR PT, **slaaviksi**
ke 7.9. klo 18 vigilia PR PT
to 8.9. klo 10 liturgia PR PT
la 10.9. klo 18 vigilia PR PT
su 11.9. klo 10 liturgia PR PT, **radiointi**
ti 13.9. klo 18 vigilia PR PT
ke 14.9. klo 10 liturgia ID PT,
kunniallisen ja eläväksi
tekevän ristin ylentäminen
ke 15.9. klo 18 iltarukous Juhana Siren
la 17.9. klo 18 vigilia PR PT
su 18.9. klo 10 liturgia PR PT
ke 21.9. klo 18 iltarukous Mika Viljanen
la 24.9. klo 18 vigilia PR ML
su 25.9. klo 10 liturgia PR ML
ke 28.9. klo 18 iltarukous JM
pe 30.9. klo 18 vigilia ID PT

LOKAKUU

la 1.10. klo 10 liturgia PR PT, Jumalan syn-
nyttäjän suojelus
la 1.10. klo 18 vigilia ID JM
su 2.10. klo 10 liturgia metrop. Johannes
Sture Mattsson, PR PT
ruotsiksi
ke 5.10. klo 18 iltarukous ID

la 8.10. klo 18 vigilia PR PT
su 9.10. klo 10 liturgia PR PT, **slaaviksi**
ke 12.10. klo 18 iltarukous PT
la 15.10. klo 18 vigilia piispa Arseni, PR PT
su 16.10. klo 10 liturgia piispa Arseni PR PT
ke 19.10. klo 18 iltarukous PR
la 22.10. klo 18 vigilia PR PT
su 23.10. klo 10 liturgia PR PT,
P. apostoli Jaakobin liturgia
ke 26.10. klo 18 iltarukous Mika Viljanen
la 29.10. klo 18 vigilia PR PT
su 30.10. klo 10 liturgia PR PT

MARRASKUU

ke 2.11. klo 18 iltarukous Juhana Siren
pe 4.11. klo 18 vigilia PR PT
la 5.11. klo 10 liturgia ID JM,
Karjalan pyhittäjäisät ja
valistajat
klo 12 litania Karjalaan jääneille
hautausmaalla
klo 18 vigilia PR PT
su 6.11. klo 10 liturgia PR PT
ke 9.11. klo 18 iltarukous JM
la 12.11. klo 18 vigilia PR PT
su 13.11. klo 10 liturgia PR PT, **slaaviksi**
ke 16.11. klo 18 iltarukous ID
la 19.11. klo 18 vigilia ID JM
su 20.11. klo 10 liturgia ID JM
klo 18 vigilia
ma 21.11. klo 10 liturgia Jumalan synnyttäjän
Neitseeseen Marian temppeliin
tuominen
ke 23.11. klo 18 iltarukous PT
la 26.11. klo 18 vigilia PR PT
su 27.11. klo 10 liturgia PR PT

RAUMAN RUKOUSHUONE, Länsikatu 10

la 20.8. klo 18 vigilia ID
su 21.8. klo 10 liturgia ID
la 17.9. klo 18 vigilia ID JM
su 18.9. klo 10 liturgia ID JM
la 15.10. klo 18 vigilia ID JM
su 16.10. klo 10 liturgia ID JM
la 19.11. klo 18 vigilia PR PT
su 20.11. klo 10 liturgia PR PT

SALON RUKOUSHUONE, Uskelankirkkotie 23

la 10.9. klo 18 vigilia ID
su 11.9. klo 10 vedenpyhitys + liturgia ID,
tsasounan vuosijuhla
la 1.10. klo 18 vigilia PR PT
su 2.10. klo 10 liturgia ID JM
la 5.11. klo 18 vigilia ID JM
su 6.11. klo 10 liturgia ID JM

PALVELUKSET MUUALLA

Eura, Kauttuan seurakuntatalo
la 24.9. klo 10 liturgia ID JM
Harjavalta ev.lut. seurakuntatalo
la 26.11. klo 10 liturgia ID JM
Loimaa ev.lut. kirkon kappeli
la 22.10. klo 10 liturgia ID JM
Uusikaupunki, Vanha seurakuntakoti, Rantakatu 7
la 15.10. klo 10 liturgia ID JM

Kirkkoherranvirasto puh. (02) 277 5440, fax (02) 277 5441 sähköposti: turku@ort.fi
avoinna ma, ti, to klo 10.00–13.00, ke klo 14.00–18.00, perjantaisin suljettu

Seurakuntasihteeri Nina Lasarov

Kirkkoherra Petri Ratilainen, puh. (02) 277 5444, 041 430 1285, kotipuh. (02) 244 2105, sähköposti: petri.ratilainen@ort.fi

Kanttori Pasi Torhamo, puh. 239 3848, 040 835 8360, sähköposti: pasi.torhamo@ort.fi

Seurakuntalehtori Paula Ratilainen, kotipuh. (02) 234 5058, 050 596 0514

Matkapapisto: Pastori Ion Durac, kotipuh. (02) 438 4939, 040 516 6741, sähköposti: idurac@surfeu.fi

Kanttori Jouni Mäkelä, kotipuh. (02) 250 0137

TURUN KIRKON KUORO

Johtaja kanttori Pasi Torhamo, puh. 040 835 8360, lisätietoja saa kanttorilta.

LOIMAAN SEUDUN TIISTAISEURA

Sihteeri Liisa Nikula, puh. (02) 762 7704

RAISION TIISTAISEURA

Pj. Anneli Haapaniemi, puh. 050 329 6618

Tiistaina 6.9. Haapaniemellä, Frälssintie 7

RAUMAN TIISTAISEURA

Pj. Ulla Raula, puh. 050 358 1761
Siht. Maija Nuto, puh. 050 572 5280

Opintokerho kokoontuu Pyhän Nikolaos Ihmeidentekijän rukoushuoneessa joka toinen tiistai alkaen 13.9. klo 18.

Hapankaalitalkoita pidetään muiden vuosien tapaan Eurajoen Sydänmaalla. Tiistaimyyjäisissä opintokerhopäivinä klo 16 on hapankaalia kaupan. Joulumyyjäiset järjestetään.

Kirkon vuosijuhlaa, Pyhän Nikolaoksen praasniekkaa vietetään itsenäisyyspäivänä.

Toiminnasta ilmoitetaan säännöllisesti UR-kaupunkilehdessä Yhdistyksiä-palstalla.

SALON TIISTAISEURA

Pj. Olli Forssen, Kärkänkatu 11, 24130 Salo, puh. (02) 733 2504,
Vpj. Arvo Happonen, Salaistentie 10, 24240 Salo, puh. (02) 731 1442.

Salon Tiistaiseuran syyskauden kokoukset pidetään Salon Pyhän Ristin tsasounassa joka kolmas tiistai alkaen 20.9. klo 18 ja sen jälkeen 11.10., 1.11., 22.11. ja 13.12. Osoite on Uskelankirkkotie 23.

VALAMON YSTÄVÄT / Turun paikallisosasto

Pj. kirkkoherra Petri Ratilainen, puh. 041 430 1285
Vpj. Anne Hokkinen, puh. 044 517 8764
Siht. Maritta Koskinen, puh. 040 550 6348

Valamon Ystävien yleisöillat järjestetään yleensä joka kuukauden kolmas maanantai. Kunkin illan ohjelma alkaa klo 17.30 seurakuntasalissa kahvi- ja teetarjoilulla, jonka jälkeen on esitelmä, joka tarjoaa mahdollisuuden tutustua ortodoksisen kirkon perinteeseen ja hengelliseen elämään. Poikkeuksina syksyllä 2005 lokakuun, marraskuun ja joulukuun kuukausikokoukset, jotka järjestetään klo 12 sunnuntaisin 16.10., 20.11. ja 11.12.

- Maanantai 19.9. klo 17.30: kanttori Pasi Torhamo: Kirkkomusiikki

- Pyhiinvaellusmatka Heinäveden Valamoon 30.9.-2.10., mahdollisista vapaista paikoista voi tiedustella sihteeriltä, puh. 040 550 6348 tai sähköposti: maritta@tkukoulu.fi

- Sunnuntai 16.10. liturgian jälkeen klo 12 KS Joensuun piispa Arseni: Parantavat ikonit

- Sunnuntai 20.11. klo 12: ohjaaja Eira Mollberg: Kristuksen tähden houkat Venäjällä

- Sunnuntai 11.12. klo 12: Munkki diakoni Serafim

- Lauantaina 17.12. Joulumyyjäiset

Tilaisuudet ovat avoimia kaikille.

Tervetuloa mukaan!

PS. Tiedoksi jo vuoden 2006 suunnitelmia: kevätretki Helsinkiin Athos-näyttelyyn, matka Laatokan Valamoon 1.-4.8., matkasta lisätietoja diakoni Mikko Yliseltä.

ORTODOKSIPIIRI

Piiriin ovat tervetulleita mukaan kaikki, jotka haluavat tutustua ortodoksisen kirkon opetukseen. Tutustumme aiheisiin alustusten ja keskustelun avulla. Pehdymme myös kirjaan: arkkimandriitta Cleopa Ilie: Ortodoksisesta uskosta (ilmestynyt 2005). Piiri kokoontuu seurakuntatalon kerhohuoneessa klo 18.00 alkaen seuraavina päivinä: 13.9., 11.10., 8.11. ja 29.11.

Yhteyshenkilö: Mikko Ylinen, puh. 230 9040 / mikko.ylinen@utu.fi

KIRJALLISUUSPIIRI

Kirjallisuuspiirissä pehdyimme teokseen, jonka pohjalta keskustellaan. Kokoontumisissa ei ole alustuksia, vaan jokainen pitää "kirjapäiväkirjaa" ja kertoo ajatuksiinsa lukemastaan.

Ensimmäisenä teoksena on arkkimandriitta Sofronin teos: Pyhittäjä Siluan Athosvuorelainen (julk. Valamon luostari 2005). Ensimmäinen kokoontuminen on tiistaina 20.9. klo 18.00 seurakuntatalon kerhohuoneessa, jolloin sovitaan jatkosta tarkemmin.

Yhteyshenkilö, jolta saa lisätietoja: Mikko Ylinen, puh. 230 9040 / mikko.ylinen@utu.fi

TURUN SEURAKUNNALLISIA TILASTOTIETOJA 5.5.–10.8.2005

KASTETUT

Berhane Mehari Sofia Eden
Elisabeth
Heinilä Fanni Sofia
Kurki Ida-Elina Amanda
Lehtinen Niko Alex
Lintu Topias Touko Daniel
Raespuro Eimi-Johanna
Tiron Tonia Rhea Silvia
Väliäho Ksenia Vuanga
2 poikaa, 6 tyttöä, yhteensä 8

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Andersson Leo Benjamin
Andersson Nina Maarja
Asikainen Marjatta

Bagirova Dilbär
Eresmaa Pentti Olavi
Eresmaa Seija Aulikki Mikaela
Hartikainen Marja-Liisa
Havi Jan Mikael
Jeskanen Jani Nikolas
Jolkkonen Jaana Riitta Anneli
Jormanainen Jari Antero
Kallinen Nelli Riitta Jelena
Kanabro Ville Samuli
Kiuru Anna
Kukko Anna
Kukko Maria Ilona
Laukkarinen Rüfenacht Liisa Helena
Lavonen Lika
Mosienko Arina
Niittynen Paula Kaarina
Nurmi Kari Pekka Olavi

Nurmi Martin Erik
Pikaro Elena Laura
Pikaro Jaana Emilia
Pulli Ksenija Emilia
Pulli Maria
Puustinen Birgitta
Repo Jukka Veli
Rosnell Harri Tapio
Röppänen Mikko
Saarinen Marju-Riika
Saprikina Maria
Saprokin Valeri
Sipakko Marja-Liisa
Tikka Jelena
Tikka Lucia Madleena
Tikka Matti
Vinokurov Evgeny
Vinokurov Ivan

Vinokurov Viacheslav

16 miestä, 24 naista, yhteensä 40

IKUINEN MUISTO

Aaltonen Greta Kaarina 73 v.
Halonen Sonja Soja 85 v.
Koski Rauno Allan 58 v.
Rajakontu Nadja 83 v.
Röppänen Mikko 64 v.
Sipponen Anastasia 92 v.
2 miestä, 4 naista, yhteensä 6

SEURAKUNNASTA MUUTTANEET

12 miestä, 18 naista, yhteensä 30

SVENSKA DISKUSSIONS-GRUPPEN

Efter en skön sommar tar vi med nya krafter inför hösten. Vi fortsätter som vanligt att träffas den andra måndagen i månaden kl 17.30 i församlingshemmet. Vår första träff blir måndagen den 12 september kl 17.30! De övriga träffarna på hösten är den 10 oktober, 14 november och den 12 december. Träffarna aviseras som tidigare i ÅU på dagbokssidan under

rubriken "Just nu" tisdag och torsdag veckan innan.
Kontaktperson: Barbro Doepel, tel.nr: (02) 235 0121 eller 0400 507 783.
OBS! Vi har svensk liturgi söndagen den 2 oktober! VÄL MÖTT!

HUOMIO!

Jos olet yli 8-vuotias ja mietit, mitä kivaa voisit tehdä sunnuntaisin klo 14-15 välisenä aikana, niin tervetuloa kuoroon! Saat

tutustua klassiseen ja hengelliseen musiikkiin ja koet ihania yhteislaulun hetkiä!
Lisätietoa: Kristina, puhelin 044 550 9752.

KIRJASTOMME OTTAA VASTAAN KIRJALAHJOITUKSIA.

ETSIMME VANHOJA VALOKUVIA ja tekstejä kirkostamme ja seurakuntamme elämästä, ota yhteyttä isä Petriin

POLKUPYÖRÄLLÄ PYHIIN Prästön hautausmaatakkoot

Mitä yhteistä voi olla "majstångilla", ahvenanmaalaisittain juhannussalolla, sekä ortodoksisella praasniekan vietolla. Tuskin mitään – yleensä ajatellaan. Ortodoksisen kirkkoon kuuluu nyt Ahvenanmaalla yksitoista henkeä, mutta kun Bomarsundia rakennettiin vuodesta 1822 eteenpäin, oli saarella heitä ehkä tuhansia, ympäri Venäjää tulleita sotilaita ja muita ammattimiehiä.

Merikotkan musta lento

On heinäkuun viides päivä ja juhannussalkojen koristeet ovat helteestä kuivuneet. Toiveikkaina pyörin kohti seutua, isä Petri Ratilainen ja me muut kymmenen turkulaista, matkaa Maarianhaminasta olisi 38 km. Luulemme tuntevamme tien, mutta kuinka ollakaan, eksymme jo alkumatkasta. Erehdys tietää pariakymmentä kilometriä lisää polkemista, ja väsyttää jo.

Siinä muistan isä **Florovskyn** kartanlukuopetusta: "...joku voi eksyä ilman karttaa, mutta minä hän näkee, sen hän näkee suoraan ja välittömästi, ja se on hänelle todellista..." Kun tienhen osuu pilvettömältä taivaalta äkkiä varjo, ja siinä se on – puiden latvoja hipoo merikotkan ylväs musta lento, kuin viesti kaukaisten aikojen takaa. Ilman mutkia olisi jäänyt näkemättä!

Prästön kunnostustalkoissa

Bomarsundin vieressä olevalla Prästön saarella osallistumme vanhan ortodoksisen hautausmaan kunnostustalkoisiin, siellä on myös Helsingin seurakuntaväki, joka urakoi täällä jo viime kesänä. Tämä oli isä **Markku Salmisen** kuningasidea, ja museovirastolta oli tullut lupa. Vaikka muinaismuistolaki rauhoittaa vanhat hautapaikat, nykyään myös halutaan edistää niiden kunnossapitoa muistomerkkeineen, kaikille arvokkaana kulttuuriperintönä. Muihin kulttuurikohteisiin nähden hautausmaalla on tietenkin erityinen arvonsa, koska ne

Helsinkiläiset talkoolaiset kahvipaussilla.

Kuva: Helinä Sirén Reuhkala

ovat pyhien leposijoja.

"Kun raivataan, ei missään tapauksessa tasaiseksi kentäksi, vaan alueen luonnetta kunnioitetaan. Täällä saavat pähkinäpensas ja omenapuu kukkia. Nurmi niitetään vasta heinän ja luonnonkukien tuleennuttua," isä Markku kertoo. "Viimeinen hauta täällä on vuodelta 1908, kun hautaaminen on aloitettu 1840-luvulla. Tarkkaan ottaen tämä osa on oikeastaan uudempi, hiukan etäämpänä on ensimmäinen täyteen tullut kolerahautausmaa. Vanhat puuristit paikalta ovat lahonneet tai niitä on paremman puutteessa käytetty polttopuiksi, ja samalla ovat hävinneet myös tiedot niiden alla nukkuvista. Kiviset hautapaadet ovat säilyneet. Turkulainen kauppias **Makejeff**, joka toimi myös Ahvenanmaalla neljäkymmentä vuotta ja lahjoitti Bomarsundin päälainoituksen kirkkoon kellon, on saanut leposijansa täällä. Yleensä on se ollut mahdollista vain paikallisille." Hän osoittaa melko massiivista kiveä. Ne ovat haudoilla suurehkoja, mutta kauniisti muotoiltuja.

Täällä on kaikkiaan viiden eri uskontokunnan hautausmaat, ortodoksinen, katolinen, luterilai-

nen, juutalainen ja myös islaminuskoisten oma. Ne sijaitsevat kohoavassa maastossa kuin suuret linnunpesät.

Ortodoksien hautausmaata ympäröi alunperin puuaita, joka myöhemmin korvattiin kivisellä. Hautausmaalla on mahdollisesti ollut kappeli tai rukoushuone, joita on saaren historiassa muutamia. Kirkoista huomattavimmat olivat aiempi Lasareetikirkko ja toiseksi linnoituksen iso pääkirkko vuodelta 1843. Se oletetaan pyhitetyksi Kasanin Jumalanäidille. Pohjaltaan se oli iso, 12 x 19 metrin laajuinen holvattu, linnoituksen puolustustorniin rakennettu ns. kaponjärikirkko. Arkeologisen Bomarsund-hankkeen johtaja, englantilainen **Graham Robins** on tutkinut linnoitusta ja jäänyt tänne – perheineen rakentamaan paikkakunnalle taloa. Tietoa linnoituksen vaiheista on löytynyt viime vuosina paljon lisää.

Enkeli ilmestyy

Saaren kantaväestön ja sotilaiden tiedetään olleen keskenään usein ja luontevasti kanssakäymisissä. Myös monia avioliittoja solmittiin, ne sitten traagisesti päättyivät leskeyteen tai purettiin, kun englantilais-ranskalaiset joukot hävittivät Bomarsundin 1854, jolloin saari demilitarisoitiin. Vain harvoja venäläisiä jäi, ja vuoden 1908 jälkeen ei heitä enää ollut lainkaan.

Juuri ortodoksisen hautausmaahan kerrotaan liittyneen paikallisten mielissä paljon mystiikkaa ja monenlaisia tarinoita. Tapahtui kesällä 1941, että nuori koulutytty tapasi käydä erällä haudoista pyörittäen ristin alla olevaa teräskuulaa. Tyttö kertoi luokkatovereilleen enkelin aina siten ilmestyvän hänelle. Toverit menivät mukaan haudalle, mutta pettymys oli suuri, kun enkeliä ei tullutkaan.

Isä Petri Ratilainen totesi lopuksi hautausmaalla toimitetun panihidan yhteydessä: "Olemme kiitollisia, että te helsinkiläiset aloitte tämän kauniin perinteen ja kutsuite meidät turkulaiset mukaan. Onhan saari Turun seurakunnan aluetta. Miellemme tulemme pyhiinvaellukselle jatkossakin, ja avuksi, seuraavina kesinä."

Pyhissä käyminen poikkeuksetta merkitsee elämän käännekohtaa matkaajalle. Se on tiedetty aina.

Helinä Sirén-Reuhkala

Suuri paasto ja pääsiäinen esillä Turun antiikkimessuilla

Turun antiikkimessuille oli kutsuttu **Hanna-Leena Saukkonen** järjestämään näyttelyosasto, jonka teemana oli *suuri paasto ja pääsiäinen*. Saukkosen yhteistyö messukeskuksen kanssa alkoi jo viime vuonna, jolloin näyttelyosaston teemana olivat Turun Pyhän Aleksandran kirkon vanhat kirkkotekstiilit. Tänä vuonna messut pidettiin 19.-20.3., ja nyt näyttelyosasto oli jaettu kahteen osaan, joista valaistukseltaan tummempi kertoi suuresta paastosta ja pääsiäisestä puolestaan valoisampi osasto. Näyttelyosastoa olivat Saukkosen lisäksi rakentamassa **Kirsi Rumbin**, **Kari Appelgren** ja **Mikko Ylinen**. Näyttelyssä toimivat valvojina ja esittelijöinä Mikko Ylinen, **Eila Sintonen**, **Viivi Lehtoranta**, **Liisa Räsänen**, **Birgitta Söderman**, Kirsi Rumbin ja **Lumi Saukkonen**. Osastoon kävi tutustumassa n. 6000 messuvierasta.

Näyttelyosastolla pidettiin kaksi esitelmää. Avajaispäivänä KP Nikean **metropoliitta Johannes** kertoi mm. pääsiäisen vietosta Kreikassa. Samassa yhteydessä esiintyi Turun kirkon kuoro. Seuraavana päivänä **munkki Andreas Uudesta Valamosta** kertoi luostarin pääsiäisperinteestä.

Näyttelyssä suuren paaston askeesin luonetta havainnollistivat kilvoittelevan kristityn "arkkityyppinä" Lintulan nunnat sekä valokuvien että nunnan puvun avulla. Esillä olivat myös musta jumalanpalveluspuku Turun kirkosta ja Salon rukoushuoneesta Kristuksen hautakuva, jonka on valmistanut ikonitaiteilija **Aleksander Wikström**. Lisäksi oli valokuvia Turun kirkosta ennen pyhitettyjen lahjain liturgiasta.

Pääsiäisestä kertovan osaston esikuvana oli Turun kirkko pääsiäisyön juhla-asussa. Ikonostaasi oli kuvattuna suurena (3 x 5 m) painettuna tekstiilinä. Ylösnousemuksesta kertoi

myös kirkon juhlaikoni ja pääsiäisajan jumalapaalveluksiin liittyvä muu esineistö: miniatyyriikonein koristeltu evankeliumikirja, papin käsiristi ja kolmihaarainen kynttelikkö. Koska suuri paasto ja pääsiäinen näkyvät ruokapöydässä, olivat näyttelyssä esillä pasha, kulitsa ja maalatut kananmunat. Näyttely osui palmusunnun-taille, joten mukana oli myös virpovitsoja.

Mikko Ylinen

Valokuvat: **Hanna-Leena Saukkonen**

Kuva 1 Viivi Lehtoranta ja Eila Sintonen Turun tiistaiseurasta ottivat vastaan näyttelyvieraita. Taustalla avautuu näkymä näyttelyn paaston puolelle.

Kuva 2 Turun ortodoksisen kirkon kuoro johtajanaan Pasi Torhamo esiintyi runsaslukuiselle messuyleisölle, josta osa kuunteli kaunista laulua näyttelyn paastopuolen hämärässä.

Kuva 3 Näyttelyvieraita tutustumassa paasto- ja pääsiäisnäyttelyyn. Monelle kävijälle näyttely oli ensimmäinen kosketus ortodoksisen pääsiäisperinteeseen.

Kuva 4 Munkki Andreas Uuden Valamon luostarista kertoi luostarin pääsiäisestä ja vastasi yleisön vilkkaasti esittämiin kysymyksiin. Uuden Valamon viinit olivat myös messuilla esillä omalla osastollaan.

Kuva 5 Kirkkoherra Petri Ratilainen siunasi näyttelyn, mukana tilaisuudessa oli myös Venäjän pääkonsuli Vadim Rosanov (vasemmalla edessä). Kuvassa myös johtohenkilöt Venäjän luostarien ystävästä, joilla oli oma messuosastonsa Taide- ja antiikkimessuilla.

Kuva 6 Nikean metropoliitta Johannes kunnioitti näyttelyä pitämällä mielenkiintoisen esitelmän pääsiäiskokemuksistaan niin Suomessa kuin Kreikassakin.

Kehon ja mielen lailla

Silmilläni katsoin
ihmettelin katedraalin
kupoleita.

Suullani tervehdin Kristusta
kuvaa Jumalasta,
Jumalansynnyttäjää ja
Jumalan Poikaa.

Sormillani siunasin
ajatukset, sydämen ja mielen.
Kumarsin ristin jälkeen
Kunnioitettavaa Kristusta Jumalaamme.

Tuohus

Tuohus syttyy
tuohus palaa,
leijailee, kohoaa
savu kiehurainen
korkeuksiin luokse Jumalan

Jumalansynnyttäjää
vienolla hymyllään
lämpimästi katselee
puoleen syntisen

Runot: **Laura Sirén**

TURUN TIISTASEURA

Pj. pastori Ion Durac,
puh. (02) 438 4939, 040 516 6741
Vpj. Aila Lahtinen, puh. (02) 250 1291
Siht. Birgitta Söderman,
puh. (02) 235 3267

Tiistaiseuraillat jatkuvat syksyllä 13.9. alkaen seurakuntasalissa:
ti 13.9. kokoontuminen klo 18 kirkkoon
vigiliaan (kunniallisen ja eläväksi tekevän
ristin ylentämisen aatto)
ti 27.9. kokoontuminen Ion ja Daniela
Duracin luona
ti 11.10. tiistaiseurailta, vieraana
Nikean metropoliitta Johannes
(aihe avoin)
ti 25.10. talkooilta
ti 8.11. tiistaiseurailta, aiheena
ylienkelit Gabriel ja Mikael
ti 22.11. tiistaiseurailta

TERVETULOA MUKAAN TIISTASEURAN
TOIMINTAAN!

Rauman rukoushuone kunnostettiin **naisenergialla**

Helena Virta ja Ritva Rosvall tutkivat, onko lattialla maalia. Kuva: Katriina Vuorio

RAUMAN RUKOUSHUONEEN sisätilat saivat puhtaat pinnat toukokuuisissa maalaustalkoissa. Kunnostustyön toteuttivat tiistaiseuran aktiiviset naisjäsenet.

Maalaustalkoot kestivät nelisen päivää. Kaikki pinnat, niin katto kuin seinätkin, käytiin kolme kertaa läpi. Ensinnäkin puhdistettiin suitsukkeiden ja tuohusten aikaansaamista

tummentumista. Sen jälkeen päästiin itse maalaustyöhön.

Uurastus kannatti, sillä tuloksena on kaunis, puhdas, valoisa ja raikkaanoloinen rukoushuone, jossa varmasti viihtyy entistä paremmin.

Isa Petri piti Raumalla kiitosrukoushetken uudistuneissa tiloissa ja ilmaisi tyytyväisyytensä lopputulokseen. **Katriina Vuorio**

Synodi antoi uusia kokemuksia

SEURAKUNTALEHTI ANALOGI tipahti postilaatikkooni tänään (30.5.05), kiitos siitä. Sukuni isän puolelta on pitkään ollut kirkon jäsen, vaikka itse olen maallistunut lähes harmaan seinän värisiksi vuosien ja vuosikymmenten kuluessa. Lapsuudesta muistan uskoni olleen nimeltään kreikkalaiskatolinen, sana ortodoksi vilahteli joskus kuulemassani puheessa. Siihen uskoon olen tuntenut aina kuuluneeni, silloinkin, kun olin kirkosta eronnut. Isäni kuoleman jälkeen liityin takaisin seurakunnan yhteyteen.

Analogissa numerossa 3 KP **metropoliitta Johannes** kertoilee vuoden kestäneestä jäsenyydestään Pyhässä synodissa. Kirjoituksen otsikko on sama kuin tämänkin päällä. Minua elähdyttää metropoliitta Johanneksen sanat: "... tämän johtuvan siitä, että joissakin kirkkoissa ei-kirkolliset tekijät pääsevät vaikuttamaan liian paljon. Näitä ovat valanhalu, erilaiset tavoitteet ja kyseisen maan yleinen poliittinen tilanne..."

Perimmäisissä kysymyksissä on hyvin vaikeaa kuvitella olevan mahdollista käyttää esimerkiksi äänioikeutta, poliittista mandaattia enempää kuin vankasti perusteltua mielipidettäkin. Synnymme ja kuolemme ihmisjärjellä käsittämättömän logiikan mukaan. Monesti myös maallinen vaelluksemme ottaa vaikutteita tuosta logiikasta. Minä kutsun tuota logiikkaa Jumalaksi.

Mieleeni ei vielä milloinkaan ole tullut äänestä kirkollisissa asi-

oissa. Miten voisinkaan käyttää äänioikeutta kirkossa muuhun kuin toisen kaltaiseni valitsemiseen jumaluuden edustajaksi itseäni kohtaan. Kuten sanottua, en perimmäisissä kysymyksissä voi saada Jumalaa minun järkeni ja tahtoni noudattajaksi. Siksi annan kirkon pyhiin asioihin vihkiytyneiden toimijoiden täysivaltaisesti edustaa minua kirkkoa koskeissa asioissa, mukaan lukien pappien valitsemisen seurakuntiin.

Monen mielestä tällainen puhe on kerettiläistä ja naiivia. Tuon arvion esittäjillä olkoon täysi oikeus ajatella niin. Mielestäni meidän ei sen vuoksi kannata asettua vastakohtaksi toisillemme. Usko on laaja käsite sekä tiedon kautta suodatettuna että tunnetasolla. Olen pohjittanut näitä asioita paljon ja koettanut löytää ristiriitaa niiden välillä, siinä kuitenkin onnistumatta. Käsitykseni mukaan tieto tukee jumaluutta, ei suinkaan mitätöi sitä. Yhtä vähän kuin matematiikka on täydellistä, voidaan perimmäisiä kysymyksiä mallintaa sen avulla. Raja tulee nopeasti vastaan tai on alettava käyttää epätarkkoja korjausker-toimia.

Pyhiin ajatuksiin vihkiytyneet, usein koko elämänsä perimmäisten kysymysten pohtimiseen omistaneet ihmiset herättävät minussa suurta kunnioitusta. Heidän ajatuksiinsa sisältyy sellaista viisautta, jonka hankkiminen ei luonnistu kiivaan älyn, ei voimakkaan tahdon eikä poliittisen päättävyyden avulla.

Pentti Naumanen / Ahlainen

Rakkautta ilman ehtoja

“Teille on opetettu: ‘Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihemies-täsi!’ Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihemiesiänne ja rukoilkaa vainoojienne puolesta, jotta olisitte taivaallisen Isänne lapsia.” (Matt. 5:43-45) Kristillisen rakkauden todellinen luonne tulee parhaiten esille Vapahtajan kehotuksessa: “Rakastakaa vihollisianne!”

Puhuessamme rakkaudesta me useimmiten tarkoitamme sillä ns. luonnollista rakkautta, jolle on tunnusomaista se, että me rakastamme niitä ihmisiä, jotka auttavat ja palvelevat meitä ja olemme valmiit auttamaan heitä vastavuoroisesti. Tällainen “fifty-fifty-rakkaus” ei kuitenkaan yllä laskelmoimattoman, itsensä an-

tavan ja itsensä uhraavan kristillisen rakkauden tasolle, vaan se jää aina jonkinlaiseksi persoonien väliseksi kaupankäynniksi.

Kristillisen rakkauden erikoislaatuisuus ja suuruus tulee esille juuri siinä, että se sulkee sisäänsä sellaiset ihmiset, jotka inhimillisesti ottaen “eivät ansaitse” meidän rakkauttamme ja jotka pyrkivät vahingoittamaan meitä ja kostavat hyvän pahalla. Kuinka sitten on mahdollista Kristuksen opetuksen mukaisesti rakastaa sellaisia ihmisiä, jotka tekevät meille vääryyttä ja pahaa? Tunnetasolla se onkin mahdotonta, mutta tahdon tasolla se on Jumalan avulla mahdollista. Näin ollen kristillinen rakkaus ei perustu pelkkään tunteeseen, vaan ennen kaikkea tahtoon tehdä hyvää kaikille, tahtoon palvella Kristusta jokaisessa lähimmäisessä – hankalimmasakin!

Vihollisten rakastaminen ei ole jokin myötäsyttyinen kyky, vaan se on jotakin, joka meidän on vähitellen Jumalan avulla ja hänen opetuksensa mukaisesti opittava. Kristus itse on osoittanut meille tämän todellisen rakkauden tien, joka väistämättä johtaa ristille myös meidän elämässämme,

mutta se on myös ainoa tie uuteen elämään ja ihmisyyteen Jumalan yhteydessä.

Rakkauden tien ensimmäisenä askelmana on niiden puolesta rukouminen, jotka meitä vihaavat. Kirkon isien ja opettajien mukaan rukous merkitsee oven avaamista jumalalliselle rakkaudelle. Rukous on ennen kaikkea Jumalan toimintaa meissä. Tuon toiminnan seurauksena me alamme vähitellen nähdä asiat ja henkilöt sillä tavoin kuin Jumala näkee eli rakkauden ja välittämisen näkökulmasta.

Rukous ei saa jäädä vain sanoiksi, vaan rukouksen on johdettava meidän toimintaan meitä vihaavien ja meille pahaa tekevien puolesta. Kristus pyytää, että me emme jatkaisi pahan kiertokulkua, vaan rakkauden kautta pysäyttäisimme tuon kiertokulun niin omassa kuin lähimmäistenkin elämässä.

Hyvän tekeminen meitä vihaaville on parasta kristillistä todistusta, joka voi saada aikaan syvän muutoksen heidän elämässään. Nöyrä ja uhrautuva rakkaus pysäyttää jokaisen ihmisen ennemmin tai myöhemmin.

isä **Markus Aroma**

Lopen liturgiat Kaunisniemen kirkossa

HÄMEENLINNAN SEURAKUNNAN syyskauden ensimmäinen liturgiapalvelus Lopella pidetään sunnuntaina 18.9. klo 10 Kaunisniemen leirikeskuksen kirkossa Läyliäisissä, os. Kaunisniementie 18. Jatkoissa Lopen palvelukset pidetään samassa paikassa.

Liturgiat aloitettiin Lopella tammikuussa evankelis-luterilaisen seurakunnan siunauskappelissa, mutta siirretään nyt Läyliäisiin, koska siellä on tarkoitukseen sopivammat tilat. Apostoli Jaakobille ja Herran äiti Annalle pyhitetty Helsingin seurakunnan leirikeskuksen kirkko on monille seudun ortodokseille tuttu paikka entuudestaan.

Kaunisniemessä pidetään syyskaudella toinenkin Hämeenlinnan seurakunnan järjestämä liturgia sunnuntaina 27.11. Liturgiapalvelukset toimittaa isä Gaius ja kanttorina toimii Jaakko Olkinuora.

Palvelusten jälkeen on kirkkokahvit.

Kaunisniemen liturgiaan järjestetään tarvittaessa kuljetukset Lopen alueelta. Kyytiä tarvitsevat voivat ottaa yhteyttä Mikko Junekseen, puh. 0400 720 896, tai Mikko Rantaan, puh. 040 581 9616.

Matti Alangon katu 11
13130 Hämeenlinna

Toimittajat:
Papisto: Markku Aroma, Gaius Sahlberg ja Mikael Sundkvist
Kanttorit: Leena Lomu ja Jaakko Olkinuora

Pyhäköt:

Hämeenlinnan kirkko

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen muistolle
Erottajakatu 2

Ahveniston kirkko

vanhalla hautausmaalla (Keskussairaala vastapäätä) Pyhän Johannes Kastajan mestauksen muistolle
Isännöitsijä: Yrjö Usvasalo Puh. (03) 671 6240

JUMALANPALVELUKSET

SYYSKUU

la 3.9.	klo 17	vigilia	(pääkirkko)
su 4.9.	klo 10	liturgia	(pääkirkko)
ke 7.9.	klo 18	Jumalan Äidin syntymäjuhlan vigilia	
to 8.9.	klo 10	liturgia	
la 10.9.	klo 17	vigilia	
su 11.9.	klo 10	liturgia	
ti 13.9.	klo 18	ristin ylentämisen juhlan vigilia	
ke 14.9.	klo 10	liturgia	
la 17.9.	klo 18	vigilia	
su 18.9.	klo 9.30	pääkirkon vuosijuhlan vedenpyhitys ja liturgia	
la 24.9.	klo 17	vigilia	
su 25.9.	klo 10	liturgia	

LOKAKUU

la 1.10.	klo 10	Jumalan Äidin suojeleksen liturgia	
	klo 17	vigilia	
su 2.10.	klo 10	liturgia	
la 8.10.	klo 17	vigilia	
su 9.10.	klo 10	liturgia	
la 15.10.	klo 17	vigilia	
su 16.10.	klo 10	liturgia	

la 22.10.	klo 17	vigilia	
su 23.10.	klo 10	apostoli Jaakobin liturgia	

la 29.10.	klo 17	vigilia	
su 30.10.	klo 10	liturgia	

MARRASKUU

pe 4.11.	klo 18	Karjalan valistajien juhlan vigilia	
la 5.11.	klo 10	liturgia	
	klo 17	vigilia	
su 6.11.	klo 10	liturgia	
la 12.11.	klo 17	Johannes Krysostomoksen juhlan vigilia	
su 13.11.	klo 10	liturgia	
la 19.11.	klo 17	vigilia	
su 20.11.	klo 10	liturgia	
	klo 17	Jumalan Äidin temppeliin tuomisen juhlan vigilia	
ma 21.11.	klo 10	liturgia	
ti 22.11.	klo 18	Aleksanteri Nevskin juhlan vigilia	
ke 23.11.	klo 10	liturgia	
la 26.11.	klo 17	vigilia	
su 27.11.	klo 10	liturgia	

PALVELUKSET MUUALLA SEURAKUNNASSA

FORSSA

Ev.lut.seurakuntatalo, Kartanonkatu 16

su 25.9.	klo 10	liturgia
su 6.11.	klo 10	liturgia

LOPPI

Palvelukset Läyliäisissä Pyhän Jaakobin ja Annan kirkossa.
Kuljetus Lopen keskustasta järjestetään. Soita puh. 0400 720 896 / Mikko Junes

su 18.9.	klo 10	liturgia
su 27.11.	klo 10	liturgia

SOMERO

Ev.lut.seurakuntakeskus

su 9.10.	klo 10	liturgia ja panihida matkamiehen ristillä
----------	--------	--

TOIJALA

Ev.lut.seurakuntatalo, Sontulantie 1

su 4.9.	klo 10	liturgia
---------	--------	----------

Kirkkoherranvirasto avoinna ti, ke, pe klo 9.30–12, puh. (03) 616 5228, fax (03) 616 5248, sähköposti: hameenlinna@ort.fi

Kirkkoherra: Markku Aroma puh. (03) 616 5229 (virkaHuone), (03) 612 7166 (koti) sähköposti: maukku@hotmail.com

Kanttori: Leena Lomu puh. (03) 618 4254, 040 707 6715, sähköposti: leena.lomu@hotmail.com

Muu papisto: pastori Kai Sahlberg puh. (019) 733 911, 0400 107 232

pastori Mikael Sundkvist, puh. (03) 684 6050, sähköposti: mikael.sundkvist@joensuu.fi

Toimintaa ja tapahtumia

DIAKONIASEURA

Pj. Gaius Sahlberg,
puh. (019) 733 911 / 0400 107 232

Diakoniaseura kokoontuu syyskaudella seuraavasti:

su 11.9. Ohjelmallinen kirkkokahvi.
Jaakko Olkinuora kertoo laulunäytteen idän kirkon musiikin vaiheista

su 2.10. Vanhusten kirkkopyhä – liturgian jälkeen ateria.

Seura auttaa kyytien järjestämisessä, omaisia toivotaan mukaan. Kyytitarpeesta voi soittaa puh. 0400 107 232 tai Anneli Ahtola (03) 6121 369.

pe 21.10. Diakoniatyön seminaari Helsingissä. Ohjelmasta tiedotetaan jäsenille.

su 13.11. kirkkokahvit

su 18.12. joulupuuro ja kirkkokahvi

IKONIPIIRI

Op. Pasi-Mikael Huovinen,
puh. 041 576 6143

Lukukausimaksu: 30 € oman seurakunnan jäseniltä / 50 € muilta.
Piiri kokoontuu seurakuntasalissa perjantai-iltoina: I ryhmä klo 15-18 ja II ryhmä klo 18-21. Syyskauden kokoontu-

miset: 9.9., 30.9. ja 28.10. (kaiken kaikkiaan 8 opintokertaa, loput ilmoitetaan myöhemmin).

Ikonipiiri järjestää **kirkkokahvit 4.12. klo 12 alkaen**. Tervetuloa!

KIRKKOKUORO

Leena Lomu,
puh. (03) 6184 254 / 040 707 6715

Kirkkolaulusta kiinnostuneet, ottakaa yhteyttä kanttoriin. Uudet laulajat ovat aina tervetulleita!

Jatkuu sivulla 22

Jatkoa sivulta 21

Kuoroharjoituskausi alkaa syyskuusta alkaen: keskiviikkoisin klo 17-19 seurakuntasalissa.

KYYRÖLÄLÄISTEN KERHO

Pj. Antonina Sosunov-Perälä, puh. (03) 612 5850 / 040 721 8436

Kerhon tarkoituksena on olla lähinnä Kyyrölän, Kangaspellon, Parkkilan ja Sudenojan entisten asukkaiden ja heidän perheittensä keskinäisenä yhdysiteenä sekä koota ja vaalia kotiseudun muistoja ja perinteitä.

Venäjän kieltä ylläpitääksesi tule venäjänkieliseen ortodoksiapiiriin.

23.10. Kirkkokahvit. Kerhon syyskokous klo 13.

11.12. Puurojuhla + arpajaiset

Kyyröläläisten kerho kiittää tihvinskajajuhlaan osallistujia ja arpajaisvoittoja lahjoittaneita.

KÄSITYÖKERHO

Ohjaajat: Anneli Ahtola, puh. (03) 612 1369 ja Riitta Rumbin, puh. (03) 617 1041

Tule mukaan valmistamaan kirkkotekstiilejä – analogien päälle kirjaillaan kauniit pellavaiset kaitaliinat. Vielä ehdit mukaan!

Käsityökerhon syyskauden kokoontumiset maanantaisin klo 15 alkaen seurakuntasalissa: 26.9., 31.10. ja 28.11.

MIESTENKERHO

Vetäjä: Jouni Korhonen, puh. (03) 617 8877 / 050 345 3136

Miesten toimintapiiri on tarkoitettu niin varttuneemmille kuin nuorillekin miehen

aluille. Kerho kokoontuu pääsääntöisesti kuukauden viimeisenä sunnuntaina seurakuntasalissa klo 15 alkaen tai jossain muualla sovitussa kohteessa.

Syyskauden kokoontumiset: 25.9., 30.10. ja 27.11.

ORTODOKSIAPIIRI

Vetäjänä isä Markus

Kirkkoon liittyneille ja siihen liittyville tarkoitettu valistusilta. Kokoontuu kirkkoherran työhuoneessa / seurakuntasalissa klo 18.30 seuraavina iltoina: 21.9., 2.10., 19.10., 2.11., 16.11., 30.11., 18.30 ja 14.12.

TIISTAISEURA

Puheenjohtajan tehtäviä hoitaa väliaikaisesti Leena Lomu.

Kokoontuu syyskaudella joka kolmas tiistai pääsääntöisesti seurakuntasalissa seuraavasti: 20.9., 11.10., 1.11., 29.11. ja 13.12.

Tiistaiseura järjestää **karjalaisten leivonnaisten kurssin lauantaina 15.10. klo 10 alkaen seurakuntasalissa**. Ilmoittautukaa hyvissä ajoin kurssin vetäjälle *Elma Jokiselle*, puh. 040 718 8255. Sunnuntaina 16.10. n. klo 12 liturgian jälkeen kirkkokahvien yhteydessä on tarjolla kursilla tehtyjä piirakoita. **Tervetuloa!**

VENÄJÄNKIELINEN ORTODOKSIAPIIRI

Op. Viktor Maksimovski, puh. 050 461 7381, sähköposti: maksimovskiy@hotmail.com

Kokoontuu kerran kuussa liturgian jälkeen klo 12 seurakuntasalissa tai kirkkoherran huoneessa. Käydään läpi ortodoksisen

kirkon oppia, perinnettä ja Raamattua. Syyskauden kokoontumiset: 25.9., 30.10. ja 27.11.

LASTENKERHON OHJAAJA

Seurakunnassamme kaivataan sinapinsienkerholle ohjaajaa. Kerho kokoontuu joka toinen sunnuntai liturgian aikaan klo 9.50-11, jonka jälkeen lapset tuodaan kirkkoon ja huolehditaan ehtoollisella menosta.

Mikäli olet kiinnostunut, niin lähetä hakemuksesi seurakuntaan tai sähköpostitse. Voit kysellä asiasta myös henkilökohtaisesti Leenalta (puh. 040 7076715 tai /leena.lomu@pp.inet.fi).

LOPPIAISEKSI PIETARIIN

Edellisten vuosien tapaan viemme Lastenkoti n:o 6:n joulupaketit lapsille ja muuta avustustavaraa. Osallistumme lastenkodissa heidän joulujuhlaansa. Lisäksi viemme avustustavaraa vastasyntyneille ja laitokseen jätetyille vauvoille. Vaateavustusta otamme vastaan myöhemmin ilmoitettuna aikana. Sukat ja lapaset olisivat erittäin toivottuja.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Antonina Sosunov-Perälä, puh. (03) 612 5850 / 040 721 8436.

HUOM! Mahdollisista muutoksista ilmoitetaan perjantain Hämeen Sanomissa seurakuntapalstalla. Voit myös katsoa muutokset netistä.

PERHEUUTISIA

Kastetut (2)

Leisiö Taija Sofia Aleksandra Salomaa Arttu Ilmari Salomon

Kuolleet (10)

Närhi Sari Susanna Timofejeff Raisa Rätty Pekka Rajala Marja Leena Uschanov Maria Jänönen Osmo Juhani Muronen Joel

Kirjavainen Kalevi Rumbin Nikolai Isakov Soja

Vihityt (1)

Rantsi Markus Karinpoika ja Rantsi Nina-Maria

Tervetuloa seurakuntaan (14)

Berhane Mehari Tsegay Toivonen Anna Koski Mika Ivan

Mäkilä Kari Heikki Juhani Pirttilä Aleksandra Anna Inkeri Tamminen Heidi Marika Toroskainen Sari Hannele Toroskainen Joni Juhani Toroskainen Roni Artturi Toroskainen Neea Roosa Pirttilä Virpi Inkeri Halmia Kalle Vihtori Närjänen Sergei-Henrik Raitano Jani-Pekka

Vera Tretjakowin muistolle

S. 21.8.1914 Kyyrölässä
K. 1.4.2005 Hämeenlinnassa

Vera, o.s. Uschanow, oli äitini serkku. Muistikuvani alkavat jatkosodan ajalta, jolloin kuljin pikkukoululaisena Parkkilan kylästä kouluun Kyyrölään. Parkkilassa oli oma koulu ennen sotia, mutta meidän tullessamme sinne kylässä ei ollut yhtään rakennusta. Veran vanhemmat **Sergei ja Uljana** asuivat kirkonkylän laidalla uudelleen rakennetussa kodissa. **Pavel**-veli oli rintamalla. Tapanani oli poiketa tässä sukulaistalossa silloin tällöin koulumatkallani.

Vera avioitui evakkomatalla Kemiössä kotikylän pojan **Aleksander Tretjakowin** kanssa. He saivat seitsemän lasta, joista kahdet kaksoset. Näistä toiset kaksoset kuolivat vauvoina Urjalassa. Evakkomatkat päättyivät Hämeenlinnaan, josta perhe, johon kuuluivat myös appivanhemmat ja miehen veli, ostivat kaksi vanhaa taloa samasta pihapiiristä. Paikka oli mitä viehättävin, Hämeen linna oli kivenheiton päässä Vanajaveden erottamana.

Veran aviomies Aleksander oli Hämeenlinnan kaupungilla töissä, Vera hoiti kotona pieniä lapsia ja autteli iäkkäitä appivanhempiaan. Elämä oli niukkaa, mutta taitavana käsistään ja tasapainoisena ihmisenä hän sai asiat sujumaan. Hän ei riidellyt sen enempää miehensä kuin isäntäväenkään kanssa, missä milloinkin he asuivat. Joskus pilke silmäkulmassa hän paljasti, että vaikeakaan joskus oli, esimerkiksi silloin, kun talon isäntä pimitti osan sokeriannoksista. Valittaa ei uskaltanut, varsinkin kun kielitaito oli huonoinen. Tai kun ortodoksien suurena pyhänä pääsiäisenä ei saanut käyttää uunia, joten kulitsat piti paistaa huoneen kakluunissa. Mutta muistot haalistuvat, ja

näillekin jutuille saattoi vain hymähtää.

Oma perheeni kotiutui Järvenpäähän, ja kun aikaa kului, huomasi taas löytäneeni tämän äitini serkun, kun nuorena aloin kulkea Hämeenlinnassa. Mikä kumma minua sinne aina veti, ehkä se, että monet koulutoverini asuivat siellä, mutta Linnanniemeen piti päästä. Törmäsin sinne usein noin vain mitään ilmoittamatta, mutta vastaanotto oli aina ystävällinen, ja makuupaikkakin löytyi pienestä asunnosta, vieläpä sohvalta, sillä vierasta ei laitettu lattialle nukkumaan. Ja minä viihdyin! Voi niitä kesäaamuja, kun Vanajavesi oli peilityyni.

Aikaa myöten tulivat tanssireissut mukaan kuvioihin, ja silloinkin suuntasin Hämeenlinnaan. Kesäillan myöhäisinä tunteina sitten istuimme pienen keittiön pöydän ääressä Veran kanssa. Meillä oli hauskoja juttutuokioita keskellä kesäyötä teekupin ääressä. Ne olivat meidän kahden juttuja!

Aikanaan lapset avioituivat ja lensivät pois pesästä, vanhat talot myytiin pois,

Vera ja Aleksander muuttivat kerrostaloon. Aleksanderin voimat uupuivat, ja niin Vera jäi yksin yli kymmeneksi vuodeksi. Hänen lapsensa pitivät hänestä helppää ja hyvää huolta viimeiseen saakka. Sydän oli jo pitkään väsynyt, ja niin lyhyen sairaalassaolon jälkeen Vera siirtyi rauhallisesti tuoniilmaisiin. Luoja soi hänelle vielä lopussa mahdollisuuden käydä suurena perjantaina kirkossa ja ehtoollisella ja tavata kaikki lapsensa pääsiäispäivänä. Kirkkaan viikon perjantaina aamun hetkinä Vera nukkui ikiuneen. Lämpimin ajatuksin saatamme sinua Vera matkalle sinne, missä ei ole kipua, surua eikä huokauksia vaan on loppumaton elämä.

*Saavu silkkihuntu, kevätuuli,
saata matkamiestä siihen maahan,
josta sävelii hän jo kuuli,
maahan jossa ihminen on vapaa,
jossa rakas rakkaimpansa
edellensä menneet tapaa.*

Kira ja Kalervo Eloranta

Nuorisotyötoimikunta toimii

Nuorisotyötoimikunta aloitti helmikuulla toimintansa Hämeenlinnassa. Toimikunnan innostuneet jäsenet järjestivät toukokuulla perheille tarkoitetun seikkailupäivän Rengossa, historiallisella Pyntiön myllyllä. Ei vain lähinaapurit vaan vähän kauempanakin asuvat naapurit taisivat kuulla, milloin oli vuorossa mäkiautokisa, toimintarastit, savusauna tai uiminen kylmässä jokivedessä. Viilse oli melkoinen ja iloinen kannustus raikui ympäriinsä. Kaiken tämän jälkeen vietettiin maallikkovoi-min myllyn yläsalissa ehtoopalvelus uskonnonopettaja **Sanna Salosen** ja ohjaaja **Nils Holmin** johdolla.

Toimikunta pohti keväisissä kokouksissaan seurakunnan uskonnonopetuksen haasteita. Se päätti järjestää tämän alkavan syksyn aikana vanhempainillan sekä uskonnonopetuksen että perheiden tueksi. Lisäksi toimikunta jatkaa myös nettikahvilan suunnittelemista.

Riitta Rantilä

Iloisia kasvoja lasten kesäleirillä Katiskoskella 12.-14. elokuuta. Tänne tullaan uudestaan!

KMR

Diakoniaseura vieraili Hangossa

Vedenpyhitys meren äärellä.

HÄMEENLINNAN Diakoniaseuran kesäinen pyhiinvaellusmatka suuntautui tänä vuonna maamme eteläisimpään kaupunkiin Hankoon. Pääasiallinen matkakohdeemme oli Hangon Pyhien Apostolinvertaisten Vladimirin ja Magdalan Marian muistolle pyhitetty kirkko. Venäläisten kylpylävieraiden tarpeisiin rakennettu kirkko valmistui vuonna 1895 eli vuotta myöhemmin kuin kotoinen Ahveniston kirkkomme.

Bussimme lähti liikkeelle varhain, vähän ennen seitsemää. Varmistettuaan ensin, että kaikki 43 pyhiinvaeltajaa olivat kyydissä, isä Gaius ryhtyi lukemaan matkallelähtörukouksia. Saavuimme Hankoon hyvissä ajoin ennen juhraliturgian alkua. Vaaleankellertävä puukirkko sinisinen sipulikupoleineen teki vaikutuksen ensin ulkoisella ja sen jälkeen myös sisäisellä kauneudellaan.

Liturgiaa olivat toimittamassa Helsingin kirkkoherra isä **Veikko Purmonen**, Turun eläkkeellä oleva kirkkoherra **Teppo Siili**, isä **Kalevi Kasala** Lohjalta sekä matkanjohtajamme isä **Gaius Sahlberg**. Diakonina toimi **Jari Ananin**. Kanttori **Matti Jyrkisen** johtamassa kuorossa lauloi paikallisten laulajien lisäksi Lohjan ja Hämeenlinnan kirkkokuorojen väkeä. Kyseisen kokoelmakuoron laulu kuulosti todella kauniilta ja sai ainakin allekirjoittaneella ihon kananlihalle.

Liturgian jälkeen kuljimme ristisaatossa läheiseen merenrantaan, jossa toimitettiin vedenpyhitys. Aurinkoinen sää oli houkuttellut rannalle muutakin väkeä, joista muutama utelias hiippaili vaivihkaa seuraamaan toimitusta. Kirkolle palattaessa papisto vihmoi pyhitetyllä vedellä matkan varrella sijainneet talot. Tästä ainakin erään talon portailla istunut vanhempi rouva tuntui olevan mielissään. Pyhitetystä vedestä saivat osansa myös kirkon pihalle parkkeeratut autot.

Kello lähenteli jo yhtä, kun pääsimme istuutumaan kirkon pihalle tuotujen pöytien ääreen ja nauttimaan hankolaisen talkooväen praasniekkatarjoilusta. Kirjohikisuus ja mansikkakakku tekivät hyvin kauppansa. Ruokailun aikana isä Gaius lahjoitti hankolaisille Kreikasta tuomansa ehtoollisen asettamisen ikonin.

Puolentoista tunnin kiertoajelumme kaupungissa alkoi katsauksella Hangon ortodoksisen kirkon 110-vuotiseen historiaan. Kiersimme katsomassa Hangon historialliset nähtävyydet, uusimmat huvila-alueet ja kaiken siltä väliltä.

Kuuden aikaan kuljettajamme **Harri** peruutti taidokkaasti bussimme Salon Pyhän Ristin rukoushuoneen pihaan. Isännöitsijä **Arvo Hoppo** odotteli meitä valmiina esittelemään hänelle rakasta tsasounaa. Esittelyn jälkeen isä Gaius toimitti pyhiinvaelluksen loppurukouksen.

Saavuimme takaisin Hämeenlinnaan aikataulun mukaisesti puoli yhdeksän aikoihin illalla. Ainakaan omiin korviini ei kantautunut matkasta muuta kuin positiivista palautetta. Joten kiitokset vielä kerran isä Gaiukselle erinomaisista matkajärjestelyistä. Kiitokset myös kaikille edellä mainituille tahoille jotka mahdollistitte meille onnistuneen pyhiinvaelluksen.

Teksti ja kuva: **Aino Liljenbäck**

Kyyröläläisten kotiseutumatka

KYYRÖLÄLÄISIÄ ja heidän jälkeläisiään vieraili entisellä kotiseudullaan Karjalassa 2.-3. heinäkuuta. Matkaan lähdettiin kauniin kesäamun valjetessa kahdella bussilla. Lähtijöitä oli Turusta, Helsingistä, Hämeenlinnasta, Kouvolasta ja Kotkasta. Ikähaitari oli suuri, nuorin matkalainen 13-vuotias ja vanhin 96-vuotias. Sunnuntaina 3.7. Kangaspellolla pidettiin muistolitania, jonka toimittivat isä **Aleksander Korelin** ja isä **Markus Aroma**. Kyyröläläisten kerhon sepeleen ristille laskivat **Theodor Fomin** ja **Maria Brander**. Kangaspelloilta matka jatkui Kyyrölään, jossa sankarivainajille pystytetyn patsaan ääressä toimitettiin samoin ortodoksinen muistolitania. Muolaalaisten seuran ja Kyyröläläisten kerhon sepeleet laskettiin patsaan äärelle.

Lyhyt muistopalvelus pidettiin vielä muistolehdoissa ja laskettiin kukat sinne haudattujen muistolle. Muolaan kirkolla puhui rovasti **Risto Ahti**. Musiikkipuolesta vastasivat **Eino Härkönen** trumpetilla ja **Raimo Mero** laulaen.

Hautausmaa-alueet olivat juhlapäivän aikaan hyvässä kunnossa. Kiitokset talkoolaisille, jotka vuosittain ovat käyneet siellä haravoimassa ja hoitamassa niitä meidän huostaan annettuja alueita.

Entinen Kyyrölä eläköön muistoissamme kauniina sellaisena kuin sen muistamme tai isiemme, äitiemme tai isovanhempiemme kertomana. Kuinka kaunis olikaan kerran Karjala!

Antonina Sosunov-Perälä

TIMO
RUOTTINEN

Korvakuulolta

Kirjoittaja on tamperelainen
musiikkituottaja

Luovuutta Suomen kesässä

Kulunut kesä on mennyt kohdallamme iloisten juhlien merkeissä. Siinä on sellainen hyvä puoli, että juhlatilanteisiin on luontevaa aikaansaada myös jotakin uutta musiikkia hengen kohottamiseksi. Luova generaattori alkaa hyrrätä. Muulloinhan niin ei kovin helposti tapahdu, miksi kirjoittaa itselle pöytälaatikkoon. Tilausteokset ovat kirkkokunnassamme niin harvinaisia, että tilauksia odotellessa voi yhtä hyvin keskittyä mietiskelemään kaiken katoavaisuutta.

Tämä vuosi on ollut erityisesti häälaulujen kulta-aikaa. Tätä kirjoittaessani Tampereen kuoro valmistautuu kantaesittämään **Irina Tchervinskij'n** omiin häihinsä säveltämiä liturgisia veisuja. Irinalta ja kanttori **Risto Matsilta** salaa kuoro on myös harjoitellut hääjuhlassa esitettäväksi niin ikään upouuden *Monia vuosia* -onnentoivotuslaulun ja juhlavieraiden riemuksi tai kauhuksi myös pari niin sanottua kevyttä numeroa. Tässä pieni ote **Paul-Eerik Rummon** riimein:

*Nyt olkaamme lujasti yhtä
kuin muuttava mehiläisparvi
...
ja tukena ainoastaan
on toistemme selkeät olat
ja tukena ainoastaan
on yhteiset iloiset velat
(suom. Kirsi Kunnas)*

Lehden ilmestyessä on arkinen aherrus jo täysillä päällä. Mahdollisesti silloin tiedämme, onnistuimmeko yllättämään vihkiparin tavanomaisesta ohjelmistosta poikkeavilla säkeillä.

Kesäkuussa taas isä **Heikki Huttunen** vihki juhllalisiin menoin tyttäreemme **Sallan** avioliittoon espanjalaisen **Carlosin** kanssa. Palvelus toimitettiin suomeksi ja espanjaksi, mikä teki suuren vaikutuksen uusiin sukulaisiimme. Myös kuoron tehtävässä ollut lauluryhmä, joka nimettiin keskinäisissä sähköpostiviesteissä ”sävellyslaboratorioksi”, opetteli osan kirkkolauluista vieraalla kielellä, mikä ei liene ihan jokapäiväistä. Vastanottolauluna oli 1. Korinttilaiskirjeen 13. luvun tuttuja säkeitä, tämäkin sävellys siis kantaesityksenä:

*Si hablando lenguas de hombres y de angeles...
Vaikka puhuisin kielillä ihmisten ja enkelien...*

Jos minulla ei olisi rakkautta, olisin vain helisevä vaski ja kumiseva symbaali, kirjoitti Paavali. Pientä ystävällistä neuvoteltua oli kirkon henkilökunnan kanssa etukäteen siitä, mitkä kruunut kirkossa olevista hääparille saadaan. Ne oikeat ja pyhimät kun ovat ne kaikkien vanhimmat ja ajan patinoimat. Kukaan ei liene laskenut, kuinka moni liitto on vuosikymmen-

ten saatossa kruunattu näillä kirkkomme tyyliinkin parhaiten sopivilla kalleuksilla.

Jouduin tässä yllättäen käännöstöihin. Olen valmistellut alkusyksyksi **Olli Kortekankaan** kuoroteoksia kattavasti esiteltävän äänitteen julkaisua ja levyvihkoon painettavia tekstejä. Kuorona on espoolainen *Candomino* **Tauno Satomaan** johdolla. Laulukielet ovat suomen lisäksi englantia ja latina. Useimpiin lauluihin tuli mukavasti suomennokset ja kansainvälistä jakelua ajatellen englanninnokset kuorolta tai säveltäjältä itseltään. Parin keskiaikaiseen *Piae Cantiones* (hurskaita laulua) –sävelmään perustuvan latinankielisen sävellyksen suomennokset puuttuivat. *Jesus Christus nostra salus, quod reclamant omnis malus* sai nyt tähän tarkoitukseen suomenkielisen asun *Jeesus Kristus turvanamme, pahan torjuu puolestamme*. Mielenkiintoinen tehtävä oli purkaa sävellyksen *Verbum* tekstiä, jossa on osia Ilmestyskirjasta ja Johanneksen evankeliumista. Näitä tekstejä, jotka sävellyksessä ovat latinaksi ja englanniksi, kirjailija **D. H. Lawrence** hiukan pisteliäästi kommentoi riimien välissä. Tai ehkä oikeammin sanottuna aikansa kohokirjailija siinä nokittelee tekstien kirjoittajaa, Kotka-Johannesta, asettamalla kouluja käyneen filosofi-apostolin vastakkain ihmehenkilö Jeesuksen kanssa.

Niin, se toinen keskiaikainen teksti *Personent Hodie* löytyikin sitten niin hyvänä ja jopa laulettavana **Samppa P. Asunnan** suomennoksena, että on luultavasti ihan turhaa lähteä siinä merta edemmäksi kalaan. Yksi seikka vain kiinnitti huomiota. Jostain syystä suomentaja ei ole halunnut käännökseen siirtää sanaa ”kohtu” eikä edes siihen suuntaan viittaavaa ajatusta, vaikka alkutekstissä neitsyen kohtu esiintyy pariinkin kertaan. Tämähän on meillekin tuttua. Monissa meidän kirkkoveisuissamme tämä teologinen käsite on korvattu sanalla ”povi”, joka ainakin nykykielessä on ihan eri asia. Näin esimerkiksi uuden vuoden yönä **Bortnjanskin** *Ambrosiuksen ylistysveisussa*, jossa lauletaan: ”...et inhonnut et, et inhonnut neitseellistä povea, sinä katkaisit kuoleman odan...”. Ja muulloinkin kuin uutena vuotena **Basileios Suuren** liturgiassa *Totisesti on kohtuullista laulun sijaan ”Sinun tähtesi, Armoitettu ... ja Sinun povesi avarammaksi taivasta...”*. Millaista sievistelyä!

Kerronpa vielä hauskimmasta, mutta samalla kysymyksiä herättävästä ja tietynlaiseen arveluun johtavasta tekstin siistimistöimenpiteestä, joka minua vastaan on vuosien varrella tullut. **Arkkipiispa Hermanin** toimittamissa vanhoissa juhlahihkoissa suuren lauantain ehtoollislauselma Psalmiin 78, sen jakeeseen 65 perustuen kuului näin: ”Herra heräsi niin kuin nukkuja, nousi ylös niin kuin viinin voittama sankari”. Nykyisin se on latistettu muotoon ”Herra heräsi niin kuin nukkuja, nousi ylös hän, joka meidät pelastaa”. Kuka tahansa voi katsoa, miten tuo psalmijae on Raamatun nyky-suomennoksessa. ■

Nunna
Ksenia

Luostaripalsta

Analogin LUOSTARIPALSTALLA kerrotaan kuulumisia Lintulan luostarista. Myös hengellisen elämän kysymykset ja jokapäiväinen kilvoittelu yhteisön keskellä ja Jumalan edessä kuuluvat palstamme aiheisiin.

Äiti PELAGIA

30.11.1914 – 27.6.2005

Lintulan sisariston vanhin nunna, 90-vuotias äiti **Pelagia** nukkui kuolonuneeen kesäkuun 27. päivänä. Näin luostarissa vietettiin hautajaisia jo toisen kerran lyhyen ajan sisällä. Äiti **Serafimahan** oli siirtynyt tuonilmaisiiin vain kahdeksan kuukautta aiemmin.

Nöyryyden esimerkki

Äiti Pelagia tuli luostariin vuonna 1979. Hän oli tuolloin 65 vuoden ikäinen, kaikei vanhin koskaan Lintulan luostariin tullut sisar. Takana oli elämäntyö Helsingin Teknillisen korkeakoulun kirjastonhoitajana. Häntä ennen Lintulaan oli tullut uusia sisaria 1960-luvun puolivälissä, eli siitä oli aikaa jo noin 15 vuotta. Äiti Pelagia sanoikin, että hän oli toivonut voivansa olla luostarissa jonkinlainen ”välilenkki”, jonka jälkeen luostariin tulisi suomalaisia noviiseja. Ja hänen toiveensa toteutui. Itse asiassa hän sai nähdä, miten vielä puoliksi venäjänkielinen luostariyhteisö muuttui hitaasti mutta varmasti suomalaiseksi luostariksi.

Äiti Pelagiaa kuvaa hyvin se, että hän lukeneisuudestaan huolimatta hoiti hyvin nöyrästi hänelle uskotut yksinkertaiset tehtävät: kitki kukkapenkkejä, paimensi lampaita, perkasi kaloja, valmisti ruokaa, silitti pyykkiä sekä tietysti vastasi luostarin pienen kirjaston hoitamisesta. Hän ei koskaan pyrkinyt johtavaan asemaan, vaan syventyi palvelutehtävien jälkeen keljassaan hänelle rakkaaseen lukuharrastukseen sekä kielitaidon ylläpitämiseen ja jatkuvaan kehittämiseen. Raamattua hän luki useilla kielillä: englanniksi, ruotsiksi ja saksaksi. Hän tilasi useita erikielisiä ortodoksisia lehtiä ja luki monipuolisesti hengellistä kirjallisuutta. Kielitaitoa hän käytti luostarissa opastaessaan ulkomalaisia matkailijoita, ja hänen opastuksen-

sa olivat kuuluisia perusteellisuudestaan. Aikaa niihin meni niin paljon, että matkamuistomyymälää ja kahviota hoitavat sisaret tuskaילוivat luostarille tuloja tuovien matkailijoiden viipymistä!

Esirukoilija

Äiti Pelagia oli myös suuri esirukoilija. Hänellä oli lukemattomia pieniä vihkoja, joihin hän vuodesta toiseen merkitsi luostarimme talkoolaisten nimet. Monet Lintulan ystävät muistavatkin, miten hän päiväkahvilla tai jumalanpalvelusten jälkeen tarttui hihasta uusia talkoolaisia, kyseli heidän nimensä ja kirjoitti ne heti muistiin. Nyt noista vihkoista voi nähdä, miten ne ovat rukoukskäytössä kuluneet. Useiden vuosien ajan äiti Pelagialle tuotiin myös kaikki luostariin tulleet esirukouspyynnöt. Rukoileminen olikin hänen viimeinen kuuliaisuustehävänsä, kun hän korkean ikänsä ja kiipeiden polviensa takia ei enää voinut osallistua luostarin muihin töihin. Hän myös hoiti 90-vuotissyntymäpäiväänsä asti oman psalttarinlukuvuoronsa, jonka yhteydessä sisaret vuoroiloin muistelevat nimeltä luostarimme ystäviä ja hyväntekijöitä, niin eläviä kuin jo edesmenneitäkin. Pian syntymäpäivien jälkeen, kun äiti Pelagian vointi alkoi nopeasti heiketä, hänet vapautettiin lopulta myös tuosta viimeisestä ja hänelle rakkaasta tehtävästä.

Jumalanpalveluksiin äiti Pelagia osallistui ahkerasti ja sinnikkäästi, vaikka liikkuminen oli hänelle vaikeaa. Kirkkoonkin hän pääsi vain kolmipyö-

räisen rollaattorin avulla, ja lopulta hänet tuotiin sinne pyörätuolissa. Usein kehotimme häntä lepäämään rauhassa aamun ja tulemaan vain illalla ehtoopolvelukseen, mutta turhaan. Rukoilijana ja kirkossa kävijänä hän oli todella esimerkillinen!

Rakkaus luontoon

Äiti Pelagia rakasti luontoa. Joka kevät hänen piti saada keljaansa kukkiva tuomenoksa, ja pian sitä seurasivat sireeninoksat, juhannusruusut ja pihlajankukat. Metsästä ja tai niityltä poimittu kukkakimppu ilahdutti häntä aina suunnattomasti. Luostarin kissat olivat myös lähellä hänen sydäntään. Vuodesta toiseen Lintulan mikit ja mirrit tassuttelivat määrätietoisesti luostarin pitkää käytävää juuri äiti Pelagian keljan ovelle, missä niitä odotti aina sydämellinen vastaanotto, herkkuaateria ja paras makuupaikka sängyn päällä.

Kiitollisuus elämälle

Vieraanvaraisuus ja anteliaisuus olivat äiti Pelagian hyveitä. Rahaan hän suhtautui äärimmäisen suurpiirteisesti ja jakeli saamansa eläkkeen nopeasti erilaisiin hyväntekeväisyystarkoituksiin. Keljassa hänellä oli aina vierasvaraa ja erilaisia herkuja, joita hän jakoi sisarillekin mitättömän pienistä palveluksista. ”Ota paljon”, oli tavanomainen kehotus hänen ojentaessaan karamellipussia. Palmusunnuntaiaamuna kylältä tulevia pikku virpoja varten hän hankki kymmenittäin erilaisia pääsiäismunia. Hän iloitsi siitä, että sai ilahduttaa toisia lahjoillaan.

Äiti Pelagialla oli myös paljon ystäviä ja kummilapsia, ja hän kävi laajaa kirjeenvaihtoa. Kirkkoon liittyviä hän kertoi opastavansa sanomalla: ”Ihmisiin voitte pettyä, mutta kirkkoon ette pety koskaan.” Itse hän tuskin pettyi ihmisiin. Hän suhtautui kaikkeen ja kaikkiin aina positiivisesti ja oli kiitollinen omasta elämästään. Siinä mielessä hän oli todellinen hyvien ajatusten viljelijä. Marraskuussa 90-vuotissyntymäpäivänään hän sanoi sisarille ja paikalla olleille omaisilleen: ”Toivon, että teillä olisi yhtä hyvä elämä kuin minulla.”

Äiti Pelagia siunattiin haudan lepoon heinäkuun toisena päivänä. Liturgian ja ruumiinsiunauksen toimitti KS Joensuun piispa Arseni, ja saattoväen joukossa oli paljon äiti Pelagian sukulaisia ja ystäviä. ■

Kirkon psalmien suomennos etenee

Nykyisin kirkkomme käytössä oleva raamatunsuomennos otettiin käyttöön vuonna 1992. Sen Vanhan testamentin teksti on pääosin käännetty klassisesta hepreasta. Pari vuosisataa ennen ajanlaskun alkua heprealaista Raamatua alettiin kääntää kreikaksi, silloiselle kaikkien ymmärtämälle yleiskielelle (nykyisin se olisi käännetty englanniksi). Tätä kreikkalaista käännöstä käyttivät erityisesti ulkomailla olevat juutalaiset, jotka olivat pitkälti jo omaksuneet sen ajan valtakulttuurin eli hellenistisen ajattelutavan. Ajanlaskun alkua lähestyttäessä heprealaisesta Raamatusta tehtiin useita käännöksiä,

joista yksi, nimeltään Septuaginta, siirtyi myöhemmin alkukirkon synnyn myötä kirkon varsinaiseksi Raamatuksi. Tästä hyvä esimerkki on se, että monet Uuden testamentin lainaukset heprealaisesta Raamatusta ovat Septuagintan mukaisessa sanamuodossa.

Septuagintasta tuli siis kirkon Vanha testamentti. Kun nykyinen Vanhan testamentin suomennos on tehty pääosin hepreasta, se tarkoittaa, että meillä ei varsinaisesti ole vielä ollut Suomen kirkossa saatavilla alkukirkon keskeisesti käyttämää raamatun-tekstiä, siis käännöstä hepreasta kreikaksi ja kreikasta edelleen suomennettua raamatun-tekstiä. Nyt tätä puutetta voidaan korjata.

Uusi Psalmien kirjan Septuagintan mukainen suomennos on tarkoitettu sekä kirkkomme liturgisten tekstien pohjaksi että myös sellaisenaan luettavaksi. Se toimitetaan Kreikan kirkon Psalmien kirjan tekstilaitoksen pohjalta katismoihin jakaen. Psalmien lisäksi on suomennettu Vanhan testamentin teksteihin kuuluvat oodit ja joukko muita rukoustekstejä. Keskeinen huomio kiinnitetään siihen, että suomennos on hyvin liturgisesti luettavissa. Käännöskomitean puheenjohtajana toimii KS Joensuun **piispa Arseni**. Työ on edennyt siten, että elokuun lopulla on saatu valmiiksi kolmasosa teksteistä, näiden joukossa kirkkomme liturgiassa tärkeä Psalmi 51.

Analogin seuraavassa numerossa esitellään laajemmin uuden suomennostyön tuloksia. KMR

Терпение.

Терпение отгоняет уныние и другие губительные страсти. Всякий враг воюет, пока видит, что может что-либо сделать; если же ему ничего не удастся, то отходит совсем или на время. Хотящий победить врага должен иметь терпение, ибо *претерпевший же до конца, спасется* (Мф. 10:22). Святой апостол Павел утешает терпеливо переносящих скорби и гонения, говоря: *“Праведно перед Богом — оскорбляющим вас воздать скорбью, а вам оскорбляемым отраду”* (2 Сол. 1:6-7).

Терпение есть основание всех добродетелей, без него

нельзя стяжать ни одной из них. Оно побеждает отчаяние, научает душу не унывать от множества браней и напастей. Господь, зная терпение праведного Иова, попустил ему великие скорби, чтобы привести его к совершенству и показать назидательный пример другим. Познавший пользу терпения старается приобрести его прежде всех добродетелей. Духовная брань ведется на всяком месте, и без терпения невозможно обрести покой. Если предстоят две беды: одна, имеющая последствия во временной жизни, а

другая — в вечной, то надо избирать первую. Святой Исаак говорит, что лучше терпеть беды ради любви Божией и прибегать к Нему с надеждою вечной жизни, чем из-за боязни искушений отпасть от Бога в руки дьявола и с ним отойти в муку. Господь избавляет от вечных мук ради терпения напастей. Терпение подобно неподвижной скале среди ветров и волн житейских. Терпеливый не изнемогает при злосудии и не превозносится при благоденствии, поэтому избегает сетей врага.

Иеромонах Митрофан (Волкодав)

Analogi

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan ortodoksisten seurakuntien yhteinen lehti (per. 2000). Kuudes vuosikerta, painosmäärä 5 200 kpl.

Päätoimittaja: Kari M. Rönttilä

Puh. 040 550 6272

Graafikko: Heikki O. Jokinen,
Puh. 050 5246 007

Julkaisija: Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan ortodoksiset seurakunnat
Toimitus: Rautatiekatu 52 E, 13210 Hämeenlinna

Sähköposti: analogi.toimitus@pp.inet.fi

Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:

Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere
Puh. (03) 3141 2700 (ti–pe klo 9–13),
fax (03) 3141 2740

Julkaisuneuvosto:

Kirkkoherra [Risto Lintu] (pj.), kirkkoherra Markku Aroma (vpj.), kirkkoherra Petri Ratilainen, isä Kai Sahlberg, isä Harri Kahila, Marita Jouhki-Inkinen, Eeva Manni, kanttori Leena Honkamäki ja Johan Nyman
Tilauhinta 15 euroa/vuosi
Lehti ilmestyy 5 kertaa vuodessa

Ilmoitushinnat (sis. alv):

1/1 sivua 400 €, 1/2 sivua 300 €, 1/4 sivua 160 €, 1/8 sivua 80 €, 1/16 sivua 40 €

Ilmoitukset toimituksen osoitteella.

Tilinumero 800018-291602.

ISSN 1458-9257,

Painopaikka: Esa Print Tampere, 2005.

Elämyksiä kristinoppi-leirillä

Teksti ja kuva: **Akuliina Lehtonen**

Kriparilaisten joukko Tampereen kirkon portailla.

Vuoden 2005 Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan seurakuntien kristinoppileiri pidettiin 16.-24. 7. Julkujärvellä. Leirin pappeina toimivat isät **Heikki Honkamäki** ja **Petri Ratilainen**, kanttorina **Irina Tchervinskij**. Ohjaajia oli 12 ja leiriläisiä 51. Leirin suosituimmat leikit olivat *holvisilta* ja *jumpsis-jömps*, joita pelattiin useampaan kertaan, ja olosuhteiden salliessa pelataan vielä jatkoleireilläkin.

Jo saapumispäivänä leiriläiset yllättivät positiivisesti: kaikessa oltiin innolla mukana. Tutustumisleikit aloittivat leirin, paitsi tietysti toisten nimien opettelulla myös karistamalla pahimman ujouden. Ensimmäisenä päivänä aloitettiin myös ns. kiertävät ryhmät, joissa jokainen ryhmä vuorollaan viikon aikana harjoitteli resitointia, askarteli, leikki ja pelasi sekä keskusteli. Samoin ehdittiin pitää ensimmäiset oppitunnit.

Edellä mainittujen tekemisten sekä lisäksi ruokailujen ja vapaa-ajan — johon luonnollisesti sisältyi aina yhtä suosittua uimista — täyttämä lauantapäivä olikin pian pulkassa. Illalla pidettiin vielä lyhyet iltaruokokset, jonka jälkeen oli aika käydä nukku-

maan ja valmistautua seuraavan aamun liturgiaan. Liturgian ja muun perusleiriohjelman lisäksi sunnuntaina päästiin saunaan.

Maanantaina vaihtelua ohjelmaan toi kastedemo, jota luonnollisesti edelsi oppitunti aiheesta. Tiistaina pidettiin häädemo, ja hautajaisdemon päiväksi sattui sateinen perjantai. Jokaisessa demossa leiriläiset saivat rooleja kummista morsiamen, jotta palveluksen kulku pääpiirteissään painuisi paremmin mieleen. Häiden jälkeen ohjelmaan kuului hääkahvitus morsiamenryöstöineen kaikkineen.

Maanantai-iltana me ohjaajat järjestimme leiriläisille nuotioillan, jonka ohjelma koostui yhteislaulusta, leikeistä, sketseistä ja

leikkimielisestä kilpailusta, joka yhdisteli TV:stä tuttuja Bumsibumia, Idols-kisaa ja Heikointa lenkkiä. Keskiviikkona oli vuorossa toinen nuotioilta, jonne leiriläisten vanhemmat saivat myös tulla käymään, ja sinne ohjelman kehittivät — tai ainakin esittivät — leiriläiset itse, ohjaajien suosiollisella avustuksella. Tosin keskiviikon nuotioilta oli mennä hieman lyttyyn sateen vuoksi, sillä makkarat jouduttiin paistamaan ja syömään sisällä. Keskiviikkoiltana pidimme myös ensimmäisen puolikkaan akatistoksesta.

Torstaina vuorossa oli retkipäivä Tampereelle. Retkikohteita olivat katolinen kirkko, jossa esittelijänä toimi amerikkalainen nuna, sekä kerrostalohuoneistossa sijaitseva moskeija. Näiden jälkeen tarjolla oli lounas Nikolainsalilla ja vapaata aikaa Tampereen keskustassa. Ennen paluuta Julkujärvelle tutustuimme vielä Tampereen kirkkoon ja joimme päiväkahvit Nikolainsalilla.

Perjantain, toiseksi viimeisen leiripäivän, kruunasi illalla pidetty disko, jonka jälkeen halukkailla oli vielä mahdollisuus pulahata hetkeksi järveen. Diskosta ei leiriläisille oltu etukäteen kerrottu, ja he saivat tietää siitä vasta diskon alkaessa, paikanpäälle leiriläiset toi pikku huijaus. Diskon ja uinnin jälkeen pidettiin akatistoksen toinen puolikas.

Lauantai kului siivoamisen, syömisen, lipunlaskun ja viimeisen leikin eli halipiirin merkeissä. Kyynel silmässä ja itku kurkussa oli aika hyvästellä kaikki viikon aikana tutuiksi käyneet ihmiset ja paikat. Sunnuntai-aamuna käytiin vielä omissa seurakunnissa päätösliturgiassa ja kirkkokahveilla, joiden aikana leiriläiset saivat kriparitodistukset ja muistoksi valokuvan koko leiristä.

Kaiken kaikkiaan vuoden 2005 kristinoppileiri oli upea kokemus näin ohjaajan näkökulmasta. Leiriläiset olivat paria pientä lipshadusta lukuunottamatta käsittämättömän kilttejä ja innokkaita, ja päivät kuluivat aivan liian nopeasti. Onneksi edessä ovat vielä jatkikset ja ONL:n tapahtumat, joille toivotavasti mahdollisimman moni pääsee ja halua lähteä. ■